

ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA "1 DECEMBRIE 1918" ALBA IULIA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE CONTABILITATE
510009, Alba Iulia, Str. Gabriel Bethlen, nr. 5
Tel: 40-0258-806130 Fax: 40-0258-812630
E-mail: doctorat@uab.ro

TEZĂ DE DOCTORAT (REZUMAT)

**Conducător de doctorat:
Prof.univ.dr. Vasile BURJA**

**Doctorand:
Marian Cătălin CORICI**

**Alba Iulia
2017**

Investește în oameni !

Proiect cofinanțat din FONDUL SOCIAL EUROPEAN prin

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Axa prioritară 1 “Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice în dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere”

Domeniu major de intervenție 1.5 “Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”

Titlul proiectului: Doctorat European de Calitate - EURODOC

Nr. identificare contract: POSDRU/187/1.5/S/155450

SOLICITANT

Universitatea Valahia din Târgoviște

Această teză de doctorat a beneficiat de suport financiar prin proiectul **“Doctorat European de Calitate - EURODOC”**, număr de contract POSDRU/187/1.5/S/155450, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 **„Investește în Oameni!”**

PARTENERI

Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia

Universitatea Ștefan cel Mare Suceava

ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA "1 DECEMBRIE 1918" ALBA IULIA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE CONTABILITATE
510009, Alba Iulia, Str. Gabriel Bethlen, nr. 5
Tel: 40-0258-806130 Fax: 40-0258-812630
E-mail: doctorat@uab.ro

VALENȚE INFORMATIVE ALE CONTABILITĂȚII UTILIZATE PENTRU ANALIZA PERFORMANȚEI ECONOMICE ÎN INDUSTRIA MINIERĂ ENERGETICĂ

**Conducător de doctorat:
Prof.univ.dr. Vasile BURJA**

**Doctorand:
Marian Cătălin CORICI**

**Alba Iulia
2017**

STRUCTURA REZUMATULUI TEZEI DE DOCTORAT

1. CUVINTE CHEIE	4
2. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT	5
3. INTRODUCERE	7
4. METODOLOGIA CERCETĂRII	10
5. PREZENTAREA SUCCINTĂ A TEZEI	12
6. CONCLUZIILE CERCETĂRII ÎNTREPRINSE	14
7. CONTRIBUȚII PROPRII	24
8. LIMITE ALE CERCETĂRII	26
9. PROPUNERI	27
10. PERSPECTIVE VIITOARE DE CERCETARE	28
11. BIBLIOGRAFIE	29

1. CUVINTE CHEIE

Industrie minieră energetică, exploatarea cărbunelui, dezvoltare durabilă, indicatori de dezvoltare durabilă, mix energetic, strategii și politici naționale, performanță economică, informație contabilă, situații financiare, contabilitate, poziție financiară, guvernanză corporativă, bilanț, lichiditate, solvabilitate, studii de caz, echilibru financiar, risc, fluxuri de trezorerie, stakeholderi, rentabilitate, profit, pierdere, note explicative, calculația costurilor, valoare economică creată, analiză factorială, analiză multicriterială, tabloul de bord, balanced scorecard.

2. CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

Introducere	6
Metodologia cercetării.....	13
CAP.1. INDUSTRIA MINIERĂ ENERGETICĂ DIN ROMÂNIA ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII DURABILE.....	17
1.1. Dinamica industriei miniere din România de la origini până în prezent.....	17
1.1.1. Realități și perspective privind exploatarea cărbunelui în România	28
1.1.2. Exploatarea resurselor de ulei.....	29
1.1.3. Exploatarea resurselor de lignit.....	30
1.2. Dezvoltarea durabilă – cerință și provocare a secolului XXI.....	31
1.2.1. Dezvoltarea durabilă în contextul schimbărilor climatice de pe mapamond	32
1.2.2. Prezentarea indicatorilor de dezvoltare durabilă din România în context european	35
1.3. Necesitatea dezvoltării durabile a industriei miniere energetice.....	44
1.4. Strategii și politici de dezvoltare durabilă a sectorului minier energetic din România.....	52
CAP. 2. PERSPECTIVE PRIVIND PERFORMANȚA ECONOMICĂ ȘI TRATAREA INFORMAȚIEI CONTABILE NECESARĂ GESTIONĂRII ÎNTREPRINDERII MODERNE.....	57
2.1. Delimitări conceptuale cu privire la performanța economică	57
2.2. Utilitatea situațiilor financiare în analiza rentabilității organizației.....	65
2.2.1. Limitele informaționale ale situațiilor financiare în peisajul economic din România ..	68
2.2.2. Modalități de diminuare a limitelor informaționale ale situațiilor financiare	70
2.3. Contabilitatea de gestiune și performanța economică.....	71
CAP. 3. ANALIZA POZIȚIEI FINANCIARE ÎN INDUSTRIA MINIERĂ ENERGETICĂ PE BAZA INDICATORILOR RELEVANȚI ÎN GUVERNANȚA CORPORATIVĂ.....	76
3.1. Poziția financiară și influența ei asupra performanței economice.....	76
3.1.1. Aspecte generale privind poziția financiară.....	76
3.1.2. Analiza de ansamblu a poziției financiare	80
3.1.2.1. Bilanțul – sursă de informații pentru analiza poziției financiare.....	80
3.1.2.2. Analiza structurii patrimoniului entității economice.....	92
3.1.2.3. Analiza lichidității și solvabilității organizației.....	98
3.2. Influența echilibrului economic asupra performanței	99
3.2.1. Indicatorii echilibrului financiar	100
3.2.1.1. Fondul de rulment	101
3.2.1.2. Necesarul de fond de rulment.....	107
3.2.1.3. Trezoreria netă.....	110
3.2.2. Studiul echilibrului financiar	113
3.2.2.1. Studiul patrimoniului net.....	114
3.2.2.2. Corelația fondului de rulment cu activele circulante.....	115
3.3. Evaluarea riscului și aprecierea performanței	117
3.4. Fluxurile de trezorerie și perspectivele stakeholderilor asupra performanței	123

CAP. 4. RENTABILITATEA ORGANIZAȚIEI – OBIECTIV FUNDAMENTAL ÎN EVALUAREA ȘI PREZENTAREA PERFORMANȚEI ECONOMICE DIN INDUSTRIA MINIERĂ ENERGETICĂ.....	129
4.1. Abordări conceptuale privind rentabilitatea organizației	129
4.2. Analiza rentabilității întreprinderii pe baza contului de profit și pierdere	132
4.3. Soldurile intermediare de gestiune – viziune complementară asupra rentabilității.....	138
4.4. Valențe informaționale ale ratelor de rentabilitate în evaluarea performanței	147
4.5. Utilitatea notelor explicative în diagnosticul și analiza performanței	157
4.6. Costul de producție – element important în analiza performanței economice	170
4.6.1. Noțiuni teoretice privind calculația costurilor.....	170
4.6.2. Metodologia determinării costului de producție în industria minieră energetică.....	173
4.6.2.1. Descrierea activităților desfășurate în cadrul diviziei miniere a SC CEO SA..	173
4.6.2.2. Analiza de ansamblu a activității extractive în cadrul UMC Roșia de Jiu	175
4.6.2.3. Calculul costului de producție al cărbunelui în cadrul UMC Roșia de Jiu	177
CAP. 5. ABORDĂRI MODERNE PRIVIND EVALUAREA ȘI MANAGEMENTUL PERFORMANȚEI ÎN INDUSTRIA MINIERĂ ENERGETICĂ.....	182
5.1. Analiza valorii economice create, obiectiv fundamental pentru stakeholderi	182
5.2. Evaluarea performanței din perspectivă multicriterială	189
5.2.1. Abordări conceptuale utilizate în analiza multicriterială	189
5.2.2. Opțiunile și criteriile necesare analizei multicriteriale.....	190
5.2.3. Matricea de performanță utilizată în analiza multicriterială	192
5.2.4. Metode de evaluare multicriterială	194
5.2.4.1. Metoda analiza directă a performanțelor opțiunilor (alternativelor)	194
5.2.4.2. Metoda însumarea ponderilor (modele liniare cumulative)	194
5.2.4.3. Metoda procesul ierarhiei inaltice	196
5.3. Tabloul de bord – instrument inovativ de conducere la dispoziția managementului.....	199
5.4. Balanced Scorecard – instrument de pilotaj și măsurare a performanței	210
CONCLUZII, PROPUNERI ȘI DEZVOLTĂRI ULTERIOARE	223
Concluziile cercetării întreprinse, privită ca vector de continuitate a activității organizației	223
Contribuții proprii	238
Limite ale cercetării.....	241
Propuneri	242
Perspective viitoare de cercetare	243
BIBLIOGRAFIE	245
LISTĂ DE TABELE.....	262
LISTĂ DE FIGURI.....	265
ANEXE	267

3. INTRODUCERE

În contextul economic actual marcat de provocări din ce în ce mai proeminente, necesitatea impunerii unei conduite responsabile de către factorii de decizie naționali pentru reorganizarea industriei miniere energetice pe principii de competitivitate economică, sustenabilitate și responsabilitate socială devine prioritară în condițiile în care cerințele de afaceri pe o piață concurențială acerbă sunt tot mai exigente în scopul alinierii la direcțiile de acțiune ale spațiului economic comunitar.

Independența energetică a devenit obiectivul prioritar național, apreciindu-se că mixul energetic comunitar va utiliza preponderent cărbunele pentru producerea de energie electrică. În România folosirea cărbunelui în procesul energetic va continua cu aceeași intensitate constituind alternativa viabilă la resursele energetice regenerabile în următoarele două decenii.

Din aceste considerente, în cadrul tezei de doctorat intitulată „**VALENȚE INFORMATIVE ALE CONTABILITĂȚII UTILIZATE PENTRU ANALIZA PERFORMANȚEI ECONOMICE ÎN INDUSTRIA MINIERĂ ENERGETICĂ**”, ne propunem să efectuăm o diagnoză asupra unui sector cheie al economiei românești printr-o analiză susținută în vederea determinării performanței economice la nivelul industriei miniere energetice din România. Contextul studiului este cel al reorganizării capacităților productive din minerit și energie la nivelul Uniunii Europene pe principii de competitivitate economică și protecție a mediului ambiant. Acest demers este necesar în vederea identificării problemelor cu care se confruntă industria minieră energetică și identificarea posibilităților de acțiune pentru dezvoltarea acestui sector.

Considerăm că industria minieră energetică contribuie la asigurarea dezvoltării sustenabile a comunităților locale întrucât dezvoltarea durabilă este strâns legată de dezvoltarea economică, astfel că la nivelul specialiștilor în economie internațională este unanim acceptată ideea că țările înzestrate cu resurse naturale ar putea valorifica dezvoltarea resurselor de care dispun spre o dezvoltare economică avansată.

De asemenea, considerăm oportun determinarea performanței economice în cadrul acestui sector de activitate deoarece contribuie la **atingerea unui nivel superior al bunăstării și prosperității membrilor societății** facilitând o redistribuire consistentă a resurselor financiare către populație și asigurând o dezvoltare economică sustenabilă în concordanță cu cerințele de aliniere la cele mai bune practici economice din spațiul comunitar.

Acest deziderat solicită implementarea la nivelul organizației a unui sistem *integrat de management al măsurării performanței utilizând informații contabile de calitate* astfel încât obținerea rezultatelor scontate să se realizeze cu un plafon al costurilor inferior celui avansat de concurență pentru menținerea în piață și asigurarea în timp a dezvoltării activității.

Dezvoltarea socio-economică actuală impune o **îmbunătățire continuă a informațiilor contabile** furnizate de situațiile financiare, astfel încât să poată răspunde atât cerințelor organizației, cu privire la deciziile fundamentale implementate de decidenți, cât și nevoilor informale ale partenerilor de afaceri. Din acest considerent, calitatea informațiilor oferite de situațiile financiare aduc o valoare consistentă cadrului de raportare financiară susținând în acest mod sistemul financiar și creșterea economică. Utilitatea informației contabile este dovedită în condițiile în care utilizatorii acesteia o folosesc pentru a înțelege realitatea economică a întreprinderii și pentru a adopta decizii adecvate.

Informațiile contabile ajută managerii să dezvolte cunoștințe pentru a se pregăti pentru deciziile și activitățile viitoare necunoscute. Datorită faptului că informațiile contabile reprezintă doar o parte din setul mai larg de informații pe care managerii le utilizează pentru a-și îndeplini activitatea, este imperativ să nu ia în considerare punctele lor forte și punctele slabe în mod izolat, ci în raport cu alte surse de informații aflate la dispoziția unui manager. Deoarece managerii interacționează și cu alți manageri care utilizează în principal forme verbale de comunicare, mai degrabă decât prin rapoarte scrise, informația contabilă devine implicată în activitatea managerială.

Informațiile contabile sunt concepute pentru administrarea întreprinderii și includ informații privind costul unitar al produsului, comportamentul costurilor legate de volumul afacerilor sau rentabilitatea activității entității economice. Aceste informații furnizate de conturile sintetice și analitice sunt utilizate de analiza economică și financiară în dezvoltarea unui diagnostic operativ, bazat pe realitatea economică și financiară reflectată cu exactitate în conturile respective. Pentru analiza eficienței globale a unei întreprinderi, cantitatea și calitatea informațiilor financiare și contabile existente la un moment dat în sistemul decizional al întreprinderii, de preferință la niveluri analitice, este foarte importantă. Performanța unei investiții este legată de calitatea informațiilor financiare și de imaginea reală a realității tranzacțiilor, deciziile de investiții fiind luate după studierea cu atenție a ofertelor de pe piață, managerii luând decizii importante pe baza datelor contabile vehiculate de fluxul informațional al întreprinderii.

Industria minieră energetică din România **se confruntă cu multiple provocări** determinate de presiunea concurenței asupra activității extractive autohtone de cărbune datorită cărbunelui de import care are un preț competitiv în raport cu cel produs intern. În prezent cărbunele produs în țări ca Germania și Polonia poate fi achiziționat la un preț inferior celui produs intern. Achiziționarea cărbunelui din import permite pe termen scurt atingerea nivelului de profitabilitate estimat de către producătorul de energie electrică însă cu consecințe nefavorabile pentru producătorii autohtoni de cărbune fiind amplificat riscul de sărăcie și excluziune socială. În vederea prevenirii acestui fenomen este necesar un program de investiții coerent care să contribuie la reducerea costului de producere a cărbunelui prin menținerea sau majorarea după caz a volumului de cărbune extras. **O altă provocare semnificativă cu care se confruntă industria minieră energetică din România** este limitarea cantității de energie electrică oferită la export. Acest fenomen are ca efect supradimensionarea capacităților de depozitare a cărbunelui în perioade favorabile de exploatare cu consecințe directe asupra personalului productiv (concedii forțate, șomaj tehnic, reduceri de beneficii).

În aceste condiții, studiul întreprins asupra performanței activităților din minerit și energie contribuie la informarea factorilor de decizie responsabili cu privire la situația actuală din acest sector, oferind instrumentele necesare analizei performanței economico-financiare a sectorului în vederea redresării activităților ineficiente vizând obținerea nivelului de dezvoltare urmărit de stakeholderi.

Având în vedere importanța majoră a industriei miniere la asigurarea stabilității sistemului energetic național, precum și contribuția la dezvoltarea economică a țării, în demersul științific inițiat ne-am propus abordarea activității sectorului minier dintr-o perspectivă duală, atât prin caracterizarea intrinsecă a acestui sector cât și prin evidențierea contribuției acestui domeniu la dezvoltarea economică și sustenabilă a României.

Satisfacerea nevoilor omenirii aflate în continuă diversificare necesită expansiunea perimetrelor extractive pe noi teritorii bogate în resurse naturale și cu o forță de muncă accesibilă ca și cost. Însă parcursul acesta de la existența unor resurse naturale bogate concentrate într-un teritoriu delimitat la o dezvoltare economică considerabilă este destul de sinuos datorită cerințelor suplimentare privind capitalului de lucru, respectiv a

resurselor investiționale și de protecția mediului de care trebuie să dispună autoritățile îndreptățite în acest scop. Absența acestor resurse investiționale determină solicitarea de către reprezentanții teritoriilor bogate în resurse naturale a importului de capital extern sub forma investițiilor străine pentru exploatarea și valorificarea acestor bogății naturale. Capitalul străin angrenat în activitatea productivă respectă cerințe de cost riguroase deoarece procesul investițional trebuie să aducă investitorului profitul scontat.

Motivația alegerii acestui demers științific rezidă din importanța majoră a industriei miniere energetice românești în condițiile unui proces ireversibil de schimbare a condițiilor climaterice pe întreg mapamondul. Fiind o țară cu un potențial energetic considerabil se poate spune că acest aspect reprezintă șansa pe care o putem valorifica atât pentru dezvoltarea economică a societății cât, mai ales, pentru asigurarea stabilității sistemului energetic național.

Iminenta schimbare a factorilor climatici pune în dificultate capacitățile resurselor regenerabile de a acoperii cererea de energie electrică aflată în continuă creștere. Astfel se impune promovarea resursei energetice pe bază de cărbune pentru înlăturarea acestui impediment. Utilizarea cărbunelui adăugă o valoare considerabilă pe parcursul fluxului energetic începând cu exploatarea minereului până la aprovizionarea cu energie electrică a consumatorului. Acest aspect permite aprecierea performanței economice la nivelul întregii industrii. În condițiile implementării unor tehnologii adecvate privind captarea și stocarea carbonului precum și altor tehnologii de limitare a impactului pentru mediu, **cărbunele va reprezenta resursa energetică indispensabilă în contextul creșterii cererii de energie electrică necesară progresului tehnologic.** *Capacitatea industriei miniere de a asigura continuitate și stabilitate sectorului energetic în condiții climatice improprii* constituie rațiunea de a investi în acest domeniu de activitate și de adoptare a măsurilor convenite de către management pentru respectarea cerințelor de optimizare și eficientizare a activității cu influență asupra posibilităților de finanțare reglementate de decidenții blocului comunitar.

Industria minieră din România a necesitat adoptarea unor cerințe stricte venite din partea organismelor europene de reglementare a activității în minerit privind eficientizarea activității în cadrul unor unități productive cu carențe în gestionarea costurilor de funcționare. Astfel, în cazul unor unități cu pierderi mari s-a dispus încetarea activității iar în cazul altora cu potențial au fost aplicate măsuri de reducere drastică a costurilor de exploatare cu impact direct asupra diverselor categorii de salariați.

Având în vedere faptul că activitatea întreprinderilor din minerit este supravegheată continuu de factorii de decizie responsabili în acest sens, se impune acordarea unei atenții deosebite rezultatelor economice înregistrate de fiecare entitate în parte. Acest deziderat reflectă importanța deținerii de către organizație a unei poziții financiare favorabile precum și a unui nivel al rentabilității corespunzător necesar continuității activității. Întreprinderea viitorului în minerit trebuie să dețină capacitatea de a face profit de la un exercițiu financiar la altul fără a beneficia de ajutor din partea statului, altfel riscă încetarea activității.

În urma acestui demers științific, prin analiza activității organizației ne propunem să obținem acele rezultate care vor putea fi valorificate de către factorii de decizie din sectorul minier pentru elaborarea și implementarea măsurilor care se impun, pentru îmbunătățirea poziției financiare și performanței economice prin folosirea instrumentelor moderne de administrare a activității organizației cu perspective clare și solide de viitor. De asemenea, analiza rentabilității activității întreprinderii va contribui la determinarea necesarului optim de finanțare astfel încât să se realizeze angrenarea tuturor resurselor organizației pentru realizarea nivelului de profitabilitate prognozat de conducere.

4. METODOLOGIA CERCETĂRII

În realizarea demersului științific, debutul cercetării asupra problematicii studiate a fost reprezentat de poziționarea corectă în sfera cunoașterii atât a domeniului general de cercetare în care este orientat prezentul studiu cât și a subdomeniilor specifice acestuia. Prin urmare, în cadrul acestui studiu avem în vedere contextul economic și social sub influența activităților angrenate în industria minieră energetică. Raportat la domeniul general de cercetare, lucrarea studiază *valențele informative ale contabilității pentru analiza performanței economice în industria minieră energetică*. Contabilitatea redă prin intermediul instrumentelor deținute, posibilitatea efectuării de analize diversificate pentru evidențierea statusului trecut-prezent-viitor al organizației.

Stadiul actual al cunoașterii referitor la performanța economică este scos în evidență prin documentarea științifică. Demersul constă într-o informare susținută privind sursele bibliografice existente, culegerea datelor, studierea surselor identificate anterior și efectuarea sintezei informațiilor astfel obținute, respectiv evaluarea rezultatelor sintetizate în scopul efectuării unei analize critice privind stadiul actual al cunoașterii asupra domeniului studiat.

Cercetarea efectuată este fundamentată în cadrul domeniului economic, acordând disciplinei contabilitate rolul indispensabil privind importanta și relevanța conceptelor, termenilor și procedeele de lucru care au contribuit la realizarea unui studiu obiectiv, pertinent și relevant asupra activității întreprinderii. În realizarea studiului au fost utilizate și alte ramuri ale științei economice printre care se pot enumera: analiza economico-financiară, managementul financiar, statistica și altele.

Demersul științific din această lucrare a fost realizat prin consultarea diverselor materiale bibliografice, compuse din cărți, articole de specialitate publicate la nivel național sau internațional, bibliografie legislativă și site-uri specializate în problematica studiată. Pe parcursul lucrării noastre am utilizat 271 de citări din 263 referințe bibliografice. Informațiile prelucrate au fost prezentate în 83 de tabele și redată în 48 de figuri. De asemenea, documentarea practică pentru realizarea acestui studiu a presupus deplasarea continuă la sediul întreprinderii din minerit în vederea identificării problemelor reale cu care se confruntă, consultării specialiștilor din domeniu, culegerii și selecționării datelor necesare analizei, pentru a se asigura corectitudinea și veridicitatea acestora.

Cercetarea calitativă întreprinsă în conținutul studiului permite abordarea de tip deductiv. Se pornește de la concepte, noțiuni teoretice și reglementări specifice ariei de studiu și se continuă cu aplicații practice pe baza datelor contabile înregistrate în întreprindere.

Metodele de cercetare uzitate în cadrul studiului sunt: observația, gruparea și comparația. Gruparea, ca metodă de lucru este folosită pentru datele obținute de la firmă pe anumite perioade de timp (de regulă ani) în vederea desprinderii concluziilor referitoare la fenomenul cercetat în ansamblul lui. Metoda comparației este folosită pentru studierea nivelului realizat al indicatorilor, față de nivelul înregistrat de aceeași indicatori în anii anteriori.

Cercetarea științifică întreprinsă în cadrul studiului s-a concretizat prin includerea și a *altor metode și tehnici de analiză* a problematicii studiate cum ar fi: reprezentarea grafică și metoda ratelor. *Reprezentarea grafică* presupune evidențierea evoluției nivelului/structurii indicatorilor supuși analizei fiind o metodă eficientă de a prezenta performanța întreprinderii. În ceea ce privește metoda ratelor aceasta este utilă studiului

întreprins deoarece vizează obținerea de informații pe baza raportului a doi indicatori specifici reflectând poziția financiară și performanțele organizației.

Aspectele teoretice au fost reflectate cu precădere pe parcursul fiecărui capitol, abordarea în acest caz fiind de tip deductiv, pornind de la concepte, noțiuni teoretice și reglementări specifice ariei de studiu. De asemenea, în cadrul capitolelor 3, 4 și 5, cercetarea științifică s-a concretizat prin includerea, pe lângă elementele de cercetare de la capitolul 1, și a altor metode și tehnici de analiză a problematicii studiate (metode statistico-matematice, metode comparative etc.).

În cadrul lucrării noastre am utilizat metode de lucru inovative și modele specifice de analiză după cum urmează:

- Analiza multicriterială cu metode specifice de lucru (*Analiza directă a performanțelor opțiunilor, Însursumarea ponderilor – modele liniare cumulative, Procesul Ierarhiei Analitice.*)
- Analiza factorială specifică **modelului DuPont** în determinarea rentabilității organizației;
- Aplicarea **modelului Altman** și a **modelului Conan-Holder** în scopul evaluării riscului de faliment în industria minieră energetică.
- Utilizarea modelului **Gordon&Shapiro** și a modelului **CAPM** (*Capital Asset Pricing Model*) pentru obținerea costului capitalului propriu utilizat la determinarea valorii economice nou create în cadrul organizației.
- Evaluarea performanței organizației prin intermediul Tabloului de Bord și a Balanced Scorecard-ului;

Obiectivele urmărite în fundamentarea studiului:

- **O1.** Evidențierea importanței unei industrii cheie din sistemul economic românesc marcată de profunde transformări datorate alinierii la directivele europene;
- **O2.** Poziționarea exploatărilor carbonifere în industria minieră energetică națională și la nivelul Uniunii Europene;
- **O3.** Evidențierea rolului informației contabile furnizată de situațiile financiare întocmite în cadrul întreprinderii în perspectivă descrierii performanței economice.
- **O4:** Determinarea performanței economice atât prin determinarea poziției financiare cât și prin analiza rentabilității activității organizației cu activități de exploatare cărbune și producție energie electrică din România;
- **O5.** Determinarea costului de producție al cărbunelui la entitatea analizată din perspectiva abordării clasice cu interpretarea rezultatelor obținute în vederea stabilirii recomandărilor care se impun;
- **O6.** Utilizarea instrumentelor moderne privind evaluarea și managementul performanței economice în industria minieră energetică.

Ipotezele de cercetare avansate în cadrul lucrării noastre sunt următoarele:

- **I1.** Urmărirea performanței economice în industria minieră energetică reprezintă unicul demers necesar a fi realizat în vederea asigurării continuității activității firmei.
- **I2.** Industria minieră energetică contribuie la asigurarea stabilității sistemului energetic național și la dezvoltarea socio-economică a României;
- **I3.** Informația contabilă furnizată de situațiile financiare întocmite la nivelul organizației are rolul de a facilita luarea deciziilor optime de către managementul superior în concordanță cu modelul de afaceri adoptat, tratarea informației contabile fiind necesară în vederea ameliorării limitelor informaționale ale acestora;

- **I4.** *Determinarea poziției financiare și analiza rentabilității companiei din minerit permite cunoașterea de către stakeholderi a situației economice actuale în cadrul ramurii de activitate;*
- **I5.** *Metodele și tehnicile de evaluare a performanței economice oferă factorilor de decizie o imagine fidelă asupra activităților desfășurate în cadrul entității economice;*
- **I6.** *Instrumentele moderne de pilotaj a activității organizației precum Tabloul de Bord și Balanced Scorecard redau o dimensiune inovativă asupra aprecierii performanței economice în industria minieră energetică.*

Pe parcursul acestei lucrări ne propunem aprofundarea cunoștințelor în domeniul studiat pentru a afla răspunsul la următoarele **întrebări de cercetare** din sectorul minier energetic românesc:

1. *Dispune România de un cadru legal adecvat pentru susținerea procesului de dezvoltare a unei industrii miniere energetice moderne, care să contribuie la dezvoltarea durabilă a acestei țări?*

2. *Contribuie informația contabilă furnizată de situațiile financiare ținând cont de limitele informaționale ale acestora la îmbunătățirea actului de conducere atribuit managementului organizației?*

3. *Dispune organizația din minerit și energie de o poziție financiară solidă în vederea continuității activității și a menținerii încrederii în relația cu creditorii?*

4. *Satisface rentabilitatea organizației așteptările stakeholderilor?*

5. *Este dispusă organizația să asigure condițiile optime în vederea implementării unui management integrat al costurilor?*

6. *Dispune organizația de instrumente moderne privind evaluarea și managementul performanței în cadrul sectorului în care își desfășoară activitatea?*

În elaborarea demersului științific am urmărit atingerea obiectivelor de cercetare prin verificarea ipotezelor de cercetare, punând în valoare acțiunile întreprinse în scopul realizării unei cercetări cantitative îmbinată în mod eficient cu cercetarea calitativă pentru acordarea unei valori considerabile studiului efectuat.

Activitatea de cercetare științifică inițiată în vederea realizării acestui studiu a condus la publicarea unui număr de 9 articole în baze de date recunoscute internațional, prin care am diseminat rezultatele cercetărilor proprii.

5. PREZENTAREA SUCCINTĂ A TEZEI

Având în vedere complexitatea domeniului studiat, lucrarea noastră se întinde pe cinci capitole, în structura fiecărui capitol fiind prezentate atât stadiul cunoașterii cât și aplicații practice constând în studii de caz respectiv analize pertinente asupra evenimentelor, sistemelor și proceselor economice ce interferează în activitatea întreprinderii. Din aceste considerente în *primul capitol* intitulat „**Industria minieră energetică din România în contextul dezvoltării durabile**”, am punctat un scurt istoric al industriei miniere energetice din România de la origini până în prezent pentru a evidenția contribuția acestui sector la dezvoltarea socio-economică a țării. În condițiile internaționalizării activităților economice devine imperios necesar evidențierea rolului industriei miniere energetice în contextul dezvoltării durabile specifice secolului XXI. De asemenea, dezvoltarea organizată a acestei ramuri de activitate solicită elaborarea și

actualizarea permanentă a politicilor de dezvoltare durabilă a sectorului carbonifer din România prezentate pe parcursul acestui capitol.

În *capitolul doi* intitulat **„Perspective privind performanța economică și tratarea informației contabile necesară gestionării întreprinderii moderne”**, cercetarea debutează cu prezentarea conceptului de performanță economică și evidențierea informației contabile furnizată de situațiile financiare privite ca sinteză a rentabilității. Studiul continuă cu precizarea limitelor informaționale ale situațiilor financiare în spațiul economic autohton precum și modalități de diminuare acestora. În finalul capitolului cercetarea se focusează pe importanța contabilității de gestiune de a furniza managementului informații utile elaborării și implementării unor decizii operative în timp util.

Analiza poziției financiare în industria minieră energetică pe baza indicatorilor relevanți în guvernanta corporativă tratată în capitolul trei prezintă o analiză obiectivă asupra poziției financiare și a influenței pe care aceasta o exercită asupra performanței economice a organizației. Pentru aceasta, debutul studiului este orientat pe detalierea succintă a unor aspecte generale privind poziția financiară a organizației. Următorul aspect al studiului întreprins constă într-o analiză de ansamblu a poziției financiare a firmei (bilanț, structura patrimoniului, lichiditate, solvabilitate). Studiul continuă cu influența echilibrului economic asupra performanței la întreprinderea analizată, evaluarea riscului activității firmei și se încheie cu o analiză asupra fluxurilor de trezorerie înregistrate în cadrul organizației.

În *capitolul patru* intitulat **„Analiza rentabilității – obiectiv fundamental în evaluarea și prezentarea performanței din industria minieră energetică”**, cercetarea este focalizată pe analiza rentabilității organizației privită ca obiectiv fundamental în evaluarea și prezentarea performanței economice. Punctul de plecare în realizarea acestui studiu îl constituie prezentarea conceptelor asociate rentabilității organizației. Demersul științific continuă cu analiza rentabilității pe baza contului de profit și pierdere, analiza soldurilor intermediare de gestiune, analiza ratelor de rentabilitate și este finalizat cu un studiu de caz referitor la *utilitatea notelor explicative* în diagnosticul și analiza performanței organizației.

Ultima parte a capitolului este alocată evidențierii metodologiei de determinare a costului unitar de producție al cărbunelui (lignitului) la organizația supusă analizei. În cadrul acestui capitol aplicația practică debutează cu poziționarea organizației analizate în cadrul sectorului minier în care își desfășoară activitatea fiind componentă de bază a celei mai mari companii cu capital majoritar de stat (77%) care asigură mai mult de o treime din energia electrică furnizată pe piața de profil.

Noua paradigmă referitoare la evaluarea activităților gestionate de structura de conducere în contextul intensificării cerințelor de competitivitate la nivel transnațional solicită implementarea în cadrul organizației a unor **instrumente moderne privind evaluarea și managementul performanței în industria minieră energetică** prezentate în *capitolul cinci*. Studiul începe cu descrierea *valorii economice nou create* în cadrul organizației și continuă cu o aplicație practică privind determinarea valorii economice nou create pe baza datelor contabile puse la dispoziție de conducerea întreprinderii. Următorul subcapitol tratează *evaluarea performanței din perspectivă multicriterială* pentru implementarea unui program de achiziție la nivelul organizației analizate. În acest sens, am stabilit criteriile, opțiunile și metodele necesare finalizării analizei multicriteriale. Capitolul continuă cu descrierea instrumentelor moderne de măsurare a performanței globale a întreprinderii reprezentate de Tabloul de bord și Balanced scorecard-ul, și se încheie cu un studiu aplicativ privind construcția acestor instrumente manageriale la organizația analizată.

Ultima secțiune a lucrării noastre este alocată rezultatelor cercetării prin prezentarea concluziilor cercetării întreprinse, evidențierea contribuțiilor proprii, avansarea propunerilor relevante studiului, identificarea limitelor cercetării și perspectivele viitoare de cercetare.

6. CONCLUZIILE CERCETĂRII ÎNTREPRINSE

Industria minieră energetică din România a reprezentat de-a lungul timpului activitatea creatoare de stabilitate statală, economică și socială. România a avut șansa istorică de a deține un teritoriu bogat în resurse minerale care au contribuit, din cele mai vechi timpuri, la consolidarea așezămintelor în jurul arcului carpatic. Aceste bogății naturale au fost de-a lungul istoriei atât factorul declanșator al unor conflicte militare datate încă din epoca romană, cât și factorul decisiv care a stat la baza înființării și dezvoltării comunităților locale.

În ultimul secol industria minieră energetică din România a cunoscut o dezvoltare fără precedent. Activitățile de exploatare s-au intensificat considerabil deoarece cererea de cărbune a manifestat un trend crescător de la o perioadă la alta. Factorii de decizie guvernamentali înainte de anul 1989 au crescut an de an alocațiile de stat necesare dezvoltării sectorului minier și au pus bazele capacităților tehnologice consumatoare de cărbune. Întregul circuit economic al resurselor miniere a determinat creșterea exponențială a angajaților în sistem. Acest demers a presupus un efort financiar considerabil care s-a dovedit nesustenabil în decurs de câteva decenii în care au avut loc transformări socioeconomice fundamentale pe plan intern și extern.

În prezent, industria minieră energetică continuă să fie un sector important al economiei românești ce asigură bunăstare membrilor societății și contribuie la asigurarea stabilității Sistemului Energetic Național.

Provocările la adresa industriei miniere energetice din România în context european sunt de natură a mobiliza factorii de decizie autohtoni în vederea reorganizării activităților miniere pe criterii de competitivitate. Acest aspect va urmări cu prioritate asigurarea necesarului energetic național din surse interne promovând realizarea mixului energetic ca răspuns la noile realități internaționale.

În primul capitol al studiului nostru, intitulat “*Industria minieră energetică din România în contextul dezvoltării durabile*” cercetarea debutează cu o descriere a industriei miniere din țară prin prisma evoluției în timp. Activitățile de exploatare minieră cunosc o extindere fără precedent începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea datorită acțiunilor adoptate în scopul dezvoltării cu prioritate a industriei miniere susținătoare a altor ramuri cheie din economie.

Industria minieră a fost orientată spre exploatarea de lignit sub auspiciile primei conflagrații mondiale când necesarul energetic al țării a avut ca destinație susținerea efortului de război. A doua jumătate a secolului al XX-lea regăsește țara noastră în situația de a-și asigura necesarul energetic în proporție de peste 50% din producția de petrol și gaze naturale. O conjunctură externă nefavorabilă prin care s-a limitat accesul la petrol din import, a determinat elaborarea unui program energetic național care a presupus creșterea considerabilă a cantității de cărbune consumat pentru producerea energiei electrice.

Situația exploatărilor de cărbune în contextul economiei centralizate specifică anilor '80 devine tensionată datorită renunțării la resursele din import și folosirea în exclusivitate a celor produse intern. Aceasta a generat investiții masive din partea statului

fără a se ține cont de specificul perimetrelor de exploatare. Astfel, se ajunge în situația în care producția de cărbune nu poate ține pasul cu nevoile industriei.

Trecerea la economia de piață a determinat o reșezare a sectorului minier pe noi principii de funcționare. Oportunitățile de angajare se diminuează considerabil, antrenând mișcarea forței de muncă către alte zone prospere economic.

Fiind un domeniu subvenționat integral de la bugetul de stat, devine dificil de susținut prin subvenții bugetare și astfel intră într-un lung proces de restructurare cu implicații social-economice majore.

Rezultatele cercetării scot în evidență faptul că în prezent sectorul minier din România este organizat astfel încât să deservească termocentralele pe raza cărora sunt arondate unitățile extractive de cărbune. Producția autohtonă de huilă (cărbune superior) este de aproximativ 1,3 milioane de tone anual ceea ce reprezintă 1% din producția totală obținută la nivel European. În ceea ce privește producția de lignit (aprox. 22 milioane de tone anual) aceasta reprezintă sub 5% din cantitatea totală de lignit obținută la nivel european.

Producția de energie electrică în România se bazează pe resursa hidro-27%, cărbune-26%, nuclear - 17%, eolian-14% și gaz natural 13%. Observăm că resursa cărbune asigură aproape o treime din piața de energie electrică cu posibilități de creștere considerabilă în situații critice de instabilități climatologice. Prin urmare, cărbunele reprezintă încă o variantă sigură de producere a energiei electrice, motiv pentru care țările occidentale se bucură de investiții masive și cercetări asidue în scopul eficientizării activităților extractive.

Direcțiile de acțiune venite din spațiul comunitar sunt orientate către asigurarea dezvoltării durabile a industriei miniere energetice în scopul diminuării amprentei asupra mediului înconjurător. Acestea prevăd reducerea cu aproximativ 30% a resursei miniere bazată pe cărbune folosită pentru producerea energiei electrice și suplimentarea cu resurse regenerabile (hidro, eolian, solar și altele) în vederea reducerii gazelor cu efect de seră asociate procesului de ardere a cărbunelui în termocentrale, generând inevitabil măsuri de restructurare a activităților miniere.

Măsurile de restructurare a sectorului minier fac parte dintr-o strategie a statului de dezvoltare durabilă a industriei miniere energetice ținându-se cont de cerințele de mediu și de exploatare dificilă a cărbunelui în perimetre subterane și supraterane. Necesitatea dezvoltării pe principii durabile a industriei miniere energetice devine prioritară între-o economie de piață funcțională în care folosirea resurselor energetice regenerabile reprezintă o alternativă la folosirea cărbunelui.

Dezvoltarea durabilă este necesară și datorită unei tendințe economice mondiale legate de problematica actuală privind consumul nerațional de resurse de orice tip pentru satisfacerea diverselor necesități ale unei populații globale aflate în continuă creștere. Acest consum imens de resurse nu numai că are un impact nefavorabil asupra mediului înconjurător dar are și o influență nefastă asupra posibilităților generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi.

Dezvoltarea durabilă a industriei miniere poate asigura o dezvoltare sustenabilă a comunității în acord cu directivele spațiului comunitar care urmăresc reducerea cu o treime a activității sectorului carbonifer prin compensare cu alte tipuri de resurse energetice regenerabile. Menționăm faptul că resursele energetice regenerabile sunt influențate într-o proporție considerabilă de condițiile climatice și nu pot înlocui în actualele condiții în totalitate resursele energetice pe bază de cărbune. Dacă seceta poate determina scăderea nivelului apei din barajele de acumulare sau lipsa curenților de aer determina inactivitatea resursei eoliene, atunci cărbunele este alternativa viabilă pentru asigurarea securității Sistemului Energetic Național.

Plecând de la aceste considerații asupra dezvoltării durabile devine imperios necesar adoptarea unei gândiri novatoare orientată spre eficientizarea consumurilor de resurse alocate bunăstării societății și nu spre suplimentarea volumului de resurse alocat în acest scop.

Consumul eficient de resurse se poate realiza numai în condițiile unei analize profunde a performanței entităților responsabile de exploatarea acestora, transformarea lor în bunuri economice și valorificarea acestor bunuri pe o piață dinamică unde efectul concurenței se face tot mai acut resimțit în preț și competitivitate.

Pe parcursul acestui capitol am întreprins o analiză asupra principalilor indicatori de dezvoltare durabilă pentru a evidenția situația socio-economică a României conform angajamentului asumat în vederea alinierii la cerințele comunitare. Analiza relevă diferențe majore între rezultatele înregistrate de România raportate la media Uniunii Europene.

În viziune proprie consider că este necesar folosirea priorității a resurselor energetice pe bază de cărbune, cu un impact controlat asupra mediului înconjurător, cât și a resurselor regenerabile. Această opțiune rezidă din stabilitatea asigurată Sistemului Energetic Național de către industria minieră energetică întrucât exploatarea curentă a resurselor miniere este influențată limitat de condițiile climaterice neprevăzute manifestate la un moment dat. În același timp menționăm că România dispune încă de importante rezerve de cărbune și de termocentrale capabile să valorifice cărbunele adecvat.

În al doilea capitol al lucrării, intitulat “Perspective privind performanța economică și tratarea informației contabile necesară gestionării întreprinderii moderne”, studiul debutează cu aprofundarea cunoașterii referitor la termenul de performanță economică. În acest sens am aplicat metoda documentării științifice în vederea fundamentării cunoștințelor dobândite anterior privind performanța economică ca și concept integrator în jurul căruia gravitează acțiunile orientate spre rezultate ale întreprinderii moderne.

Multitudinea de definiții alocate conceptului de performanță economică denotă intensificarea eforturilor tuturor categoriilor de specialiști care urmăresc plasarea întreprinderii moderne în centru preocupărilor actuale legate de raționalizarea resurselor angrenate în scopul maximizării valorii economice a organizației necesară remunerării capitalurilor investite.

Rezultatul cercetării relevă utilitatea situațiilor financiare pentru adoptarea deciziilor viabile de către managementul organizației. În opinia noastră situațiile financiare oferă informații consistente despre poziția financiară a entității și performanța realizată respectiv fluxurile de numerar rezultate din gestiunea resurselor încredințate managementului întreprinderii. Informațiile furnizate de situațiile financiare reprezintă un instrument veritabil la dispoziția conducerii deoarece conțin date utile cu privire la activele, datoriile, capitalurile proprii respectiv veniturile și cheltuielile întreprinderii pe parcursul exercițiului financiar în curs sau încheiat după caz.

Pentru a fi utile managerului, informațiile furnizate de situațiile financiare trebuie să îndeplinească anumite caracteristici calitative conform cadrului de reglementare internațional, după cum urmează:

- **Inteligibilitatea**, ce vizează o ușoară înțelegere a informațiilor de către utilizatorii care dispun de cunoștințe suficiente pentru desfășurarea afacerilor și activităților economice;
- **Relevanța**, care asigură utilitatea informațiilor necesare procesului decizional și ajută utilizatorii să evalueze evenimente trecute, prezente și viitoare;
- **Credibilitatea**, calitate ce solicită informațiilor să nu conțină erori semnificative, iar utilizatorii să poată avea acces în ceea ce acestea prezintă;
- **Comparabilitatea**, ce asigură compararea informațiilor prezentate în timp și spațiu.

În asigurarea relevanței și credibilității informațiilor prezentate managerului se pleacă de la premisa conform căreia:

- *informația trebuie să fie oportună pentru luarea deciziilor de către utilizatori;*
- *beneficiile de pe urma informației trebuie să depășească costul obținerii acesteia;*
- *este necesar stabilirea unui echilibru între caracteristicile calitative ale informației.*

Considerăm necesar cunoașterea de către managementul întreprinderii a limitelor informaționale ale situațiilor financiare prezentate în conținutul lucrării și adoptarea măsurilor necesare în vederea obținerii unor modalități de diminuare a acestor limite pentru a asigura un management eficient și adaptat realităților economice existente.

Capitolul se încheie cu evidențierea performanței economice prin prisma contabilității de gestiune. Din punct de vedere al contabilității de gestiune, ***performanța este identificată în punctul de intersecție dintre calitatea rezultatelor deciziilor și acțiunilor manageriale și calitatea obiectivelor sistemului managerial.*** Putem concluziona că eficiența și eficacitatea ca și componente ale performanței dau naștere la ***costul de constrângere (costul eficienței)*** ce rezultă din acțiuni și ***costul de constrângere (costul eficacității)*** efect al acțiunilor. O întreprindere este performantă dacă este în același timp și eficientă și eficace. Urmărirea eficienței cu ignorarea eficacității poate avea consecințe economice și sociale grave (obținerea de bunuri fără asimilarea cerințelor consumatorilor generează vânzări reduse și costuri suplimentare cu producția pe stoc).

În al treilea capitol, intitulat “Analiza poziției financiare în industria minieră energetică pe baza indicatorilor relevanți în guvernanta corporativă” am evidențiat direcțiile de acțiune care pot fi urmărite de către factorii de decizie ai organizației unde am desfășurat documentarea practică, pentru aprecierea poziției financiare în condițiile unui mediu concurențial aflat în continuă transformare.

Determinarea poziției financiare a întreprinderii s-a concretizat într-o analiză extinsă asupra elementelor prezentate în Bilanțul întocmit de unitate la sfârșitul fiecărui exercițiu financiar avut în vedere.

Rezultatele cercetării au evidențiat o poziție financiară pozitivă a companiei ca urmare a deținerii unui capital propriu ce acoperă integral datoriile totale în condițiile în care gradul de îndatorare al întreprinderii se situează pe un trend ascendent. Activul total înregistrat la sfârșitul perioadei de analiză prezintă un trend descendent influențat de diminuarea activelor circulante de natura stocurilor și disponibilităților bănești. De asemenea, pasivul total manifestă o tendință de scădere în raport cu exercițiul financiar precedent prin influența exercitată de diminuarea considerabilă a profitului înregistrat în perioada de analiză.

Volumul activităților desfășurate de companie și diversitatea lor a determinat contractarea de noi împrumuturi în lei și valută de la instituții de credit autohtone și străine în vederea asigurării necesarului de finanțare și continuarea procesului investițional demarat.

Determinarea unei poziții financiare relevante a întreprinderii a presupus efectuarea unei analize distincte atât asupra structurii patrimoniale de activ cât și asupra structurii patrimoniale de pasiv pentru a evidenția schimbările calitative în situația mijloacelor economice și a surselor de finanțare, pe de o parte, respectiv aprecierea stării patrimoniale și financiare cât și fundamentarea politicii și strategiei financiare, pe de altă parte.

Analiza întreprinsă asupra structurii patrimoniale de activ pe baza indicatorilor specifici companiei a scos în evidență o pondere a activelor imobilizate de peste 80% în totalul activelor datorită specificului activității întreprinderii. Continuarea analizei asupra activelor imobilizate a evidențiat faptul că în structura acestora imobilizările corporale dețin o pondere de peste 85% în total activ fiind situate pe un trend ascendent datorită

investițiilor orientate spre achiziția de utilaje, echipamente și mijloace de transport utile procesului de producție.

Imobilizările necorporale și financiare dețin o pondere de sub 1% în total activ datorită dimensionării optime a elementelor componente necesare desfășurării activității întreprinderii respectiv reducerea participațiilor deținute la entitățile ce deservește activitatea companiei.

Referitor la activele circulante ale companiei acestea manifestă un trend descrescător în perioada analizată datorită diminuării stocurilor de cărbune extras din perimetrele de exploatare și a diminuării disponibilităților bănești ca urmare a achitării sumelor ajunse la scadență către diverși creditori, pe de o parte, iar pe de altă parte datorită plăților efectuate pentru finanțarea nevoilor curente ale firmei.

Analiza întreprinsă asupra structurii patrimoniale de pasiv pe baza indicatorilor specifici evidențiază o diminuare a capitalurilor proprii pe seama elementelor patrimoniale de natura rezervelor și rezultatelor care se reduc semnificativ în perioada analizată. Se înregistrează o securitate financiară în scădere ca urmare a diminuării profitului și înregistrării unei pierderi consistente la sfârșitul perioadei de analiză alături de creșterea împrumuturilor pe termen mediu și lung pentru finanțarea activității investiționale și operaționale.

În cadrul acestui studiu a fost analizată lichiditatea și solvabilitatea companiei în raport cu volumul și natura activităților desfășurate de aceasta. Întreprinderea dispune de o lichiditate curentă ce înregistrează valori supraunitare fapt ce determină capacitatea acesteia de a-și onora obligațiile pe termen scurt. Referitor la indicatorul ”*lichiditatea la vedere*” analiza evidențiază o scădere continuă a disponibilităților raportate la datoriile curente ale întreprinderii pe seama cheltuielilor de exploatare și a celor percepute de instituțiile creditoare în contul datoriilor. Datoriile totale reprezintă aproximativ o treime din activul total înregistrat în bilanț rezultând că societatea este solvabilă.

Studiul a continuat cu **analiza influenței echilibrului economic asupra performanței** organizației plecând de la bilanțul financiar pe baza căruia au fost determinați indicatorii echilibrului financiar: *Fondul de rulment, Necesarul de fond de rulment și Trezoreria netă*.

Fondul de rulment manifestă un trend descendent în perioada de analiză înregistrând o valoare negativă la ultimul exercițiu financiar analizat. Obținerea unui fond de rulment negativ la sfârșitul perioadei de analiză s-a datorat creșterii considerabile a datoriilor pe termen scurt și a veniturilor înregistrate în avans. Referitor la **necesarul de fond de rulment** se poate spune că acesta înregistrează valori negative în anul 2012 și în anul 2014 pe fondul creșterii sumelor împrumutate de la diverse instituții de credit și al diminuării soldului activelor circulante în aceeași perioadă. **Trezoreria netă** reflectă mărimea disponibilităților bănești de care dispune societatea. Aceasta înregistrează valori pozitive la începutul perioadei de analiză însă ulterior prezintă valori negative datorită deteriorării fondului de rulment și a necesarului de fond de rulment pe de o parte iar pe de altă parte datorită scăderii considerabile a disponibilităților existente fapt ce a determinat contractarea de împrumuturi de la diverse instituții de credit.

În cadrul secțiunii dedicate evaluării riscului și aprecierii performanței am întreprins o analiză privind determinarea riscului de faliment în cadrul întreprinderii folosind **modelul Altman și modelul Conan-Holder**. Conform modelului Altman societatea înregistrează în intervalul de referință o situație financiară dificilă care însă se înrăutățește în anul 2015 prin înregistrarea unei pierderi totale în sumă de 960.856.433 lei.

În vederea îmbunătățirii situației financiare a întreprinderii este necesar elaborarea unui plan de redresare a activității prin diminuarea costurilor operaționale și recuperarea

creanțelor existente în vederea ajustării activității de provizionare a acestora precum și renegocierea din rațiuni de profitabilitate a contractelor comerciale încheiate cu terții.

Aplicarea modelului Conan-Holder evidențiază o situație foarte bună pentru societate în anul 2012 urmând ca rezultatele contabile înregistrate în anii următori să plaseze entitatea pe un trend în scădere spre un risc de faliment de 30% conform metodologiei modelului, necesitând măsuri urgente de redresare a activității.

Ultima secțiune a acestui capitol este alocată fluxurilor de trezorerie existente în cadrul companiei, urmărite atent de către stakeholderi pentru aprecierea performanței entității economice. *Fluxurile de numerar din activitatea de exploatare și activitatea de investiții* prezintă valori negative în perioada de referință ca urmare a scăderii activelor circulante de natura disponibilităților datorită plăților compuse din dobânzi și impozite la scadență precum și datorită extinderii investițiilor privind suplimentarea imobilizărilor corporale și necorporale necesare desfășurării activității în condiții optime. *În ceea ce privește fluxul de numerar din activitatea de finanțare* acesta este pozitiv prin contractarea mai multor credite de la instituții de credit autohtone sau străine, numerarul obținut prin credit fiind indispensabil continuării programului de investiții și onorării obligațiilor de plata latente.

Apreciem că spre deosebire de IFRS unde nu se oferă o structură obligatorie pentru prezentarea elementelor în bilanț, la noi în țară structura bilanțului este obligatorie, îngrădindu-se astfel raționamentul profesional pentru prezentarea elementelor în bilanț în funcție de specificul activității fiecărei întreprinderi.

În capitolul patru, intitulat “Rentabilitatea organizației – obiectiv fundamental în evaluarea și prezentarea performanței din industria minieră energetică” am analizat rentabilitatea organizației unde am desfășurat documentarea practică pe baza indicatorilor specifici analizei de rentabilitate (contului de profit și pierdere, soldurile intermediare de gestiune, ratele de rentabilitate utile în evaluarea performanței entității economice, notele explicative în diagnosticul și analiza performanței respectiv metodologia de determinare a costului de producție al cărbunelui).

Studiul a debutat cu poziționarea corectă a termenului de rentabilitate în literatura de specialitate. Astfel, în majoritatea lucrărilor științifice, rentabilitatea reprezintă capacitatea întreprinderii de a obține profit prin utilizarea factorilor de producție și a capitalurilor, indiferent de proveniența lor.

Analiza rentabilității pe baza **contului de profit și pierdere** redă performanțele activității organizației într-o anumită perioadă de timp, fiind un instrument util la îndemâna managementului entității pentru aprecierea rezultatelor obținute și pentru a întreprinde măsurile necesare în vederea creșterii activității sau pentru redresarea acesteia în perioade de declin economic. Contul de profit și pierdere prezintă importanță și pentru creditorii întreprinderii întrucât contribuie la evaluarea bonității acesteia în vederea calificării pentru un anumit tip de împrumut.

Rezultatele cercetării sunt asociate analizei rezultatelor obținute de companie în perioada de referință fiind evidențiate rezultate pozitive în primii doi ani de activitate, urmând ca rezultatele obținute la finele ultimelor două exerciții financiare să înregistreze valori negative pe seama introducerii certificatelor de dioxid de carbon și a costurilor cu ajustările pentru creanțe și imobilizări depreciate.

Referitor la **soldurile intermediare de gestiune**, acestea sunt tratate în literatura de specialitate ca fiind un set de indicatori ce reflectă rezultatele parțiale economico-financiare ale întreprinderii având o contribuție substanțială la caracterizarea rezultatelor obținute de aceasta. Indicatorii calculați în cadrul companiei analizate prezintă următoarea situație: **Marja comercială** cunoaște un trend ascendent în anul 2012 și 2013 iar în perioada 2014 - 2016 scade semnificativ față de nivelul înregistrat în anul 2013 datorită

majorării cheltuielilor privind mărfurile vândute. **Producția exercițiului** crește în primii doi ani de activitate datorită cererii crescute de produse carbonifere și energie electrică precum și diversificării portofoliului de clienți. În anul 2014 producția scade pe fondul supradimensionării stocurilor unităților de producție datorită limitării activității de desfacere având în vedere un nivel ridicat al creanțelor neîncasate. În 2016 situație se redresează, producția exercițiului fiind superioară anului precedent datorită vânzărilor de cărbune în creștere și reducerii creanțelor neîncasate. **Excedentul brut din exploatare** manifestă un trend în scădere în perioada analizată fiind influențat de costul achiziționării certificatelor de dioxid de carbon și a suplimentării ajustărilor pentru creanțele neîncasate de la clienți. De asemenea, pe lângă alți factori interni, aceste două variabile (achiziționarea certificatelor de CO₂ și ajustările pentru creanțe sunt tot mai mari de la o perioadă la alta) au determinat un nivel al **profitului net** în scădere în intervalul de timp vizat. Acest fapt a determinat măsuri de reducere a costurilor operaționale și a costurilor cu personalul generând proteste și nemulțumiri în interiorul companiei.

Având în vedere determinarea performanței agentului economic pe baza **ratelor de rentabilitate** (rata rentabilității comerciale, rata rentabilității resurselor consumate, rata rentabilității economice și rata rentabilității financiare) se poate concluziona că acestea înregistrează valori acceptabile în anii 2012 și 2013 urmând ca în perioada 2014 – 2016 trendul acestora să fie unul descendent datorită deteriorării rezultatelor obținute de companie.

*Demersul științific continuă cu prezentarea **utilității notelor explicative în diagnosticul și analiza performanței***. Notele explicative prezintă **avantajul** că sunt foarte pertinente în evaluarea și previzionarea rezultatelor. **Dezavantajul** acestora constă în faptul că sunt foarte numeroase și detaliate. Acestea pot fi prezentate sub diverse forme (explicații incidentale, scheme ajutoare, referințe încrucișate și altele) având un grad de complexitate ridicat conform IAS 1.

Formatul notelor explicative conform actelor normative elaborate în țara noastră solicită informații referitoare la: *activele imobilizate, provizioane, repartizarea profitului, analiza rezultatului din exploatare, situația creanțelor și datoriilor, principii, politici și metode contabile, acțiuni și obligațiuni, informații privind salariații, administratorii și directorii, exemple de calcul și analiză a principalilor indicatori economico – financiari, alte informații (organizarea societății; impozitul pe profit; cifra de afaceri; onorarii de audit; dobânzile și comisioanele aferente contractelor de împrumut; certificate de emisii de gaze cu efect de seră și altele).*

Ultima secțiune a acestui capitol a reprezentat un proces amănunțit de documentare și aprofundare a cunoștințelor deținute cu privire la metodologia de determinare a costului de producție al cărbunelui în industria minieră energetică.

Considerăm că obiectivul urmărit pe parcursul acestui demers științific a fost îndeplinit, studiul debutând cu evidențierea noțiunilor teoretice privind calculația costurilor și continuând cu studiul aplicativ concretizat în determinarea costului de producție al cărbunelui (lignitului) în cadrul organizației din minerit supusă analizei, componentă de bază în cadrul celei mai mari companii cu capital majoritar de stat din România.

Cercetarea a fost orientată către poziționarea corectă a entității analizate în domeniul de referință al studiului. Organizația mamă în responsabilitatea căreia se află unitatea analizată reprezintă cea mai mare companie de profil din România cu peste 14.000 de angajați angrenați în scopul realizării obiectului de activitate reprezentat de extracția și prepararea cărbunelui (lignitului) pe de o parte, respectiv producerea energiei electrice și termice pe bază de lignit pe de altă parte. Energia electrică produsă poate urca până la 40% din necesarul Sistemului Energetic Național.

Conform abordării tradiționale pentru care optează organizația analizată, costul unitar de producție al cărbunelui (lignitului) se obține prin raportarea cheltuielilor totale ale unității de exploatare la cantitatea totală de cărbune exprimată în tone înregistrată în perioada de referință.

Perimetrul de exploatare este dificil de operat astfel că activitatea de extragerea cărbunelui este costisitoare. Conform execuției bugetului la finele anului 2016, au fost extrase 2.388.330 tone de cărbune cu aproximativ 900.000 tone sub nivelul bugetat.

Costul unitar pe tona de cărbune așa cum a fost determinat în cadrul prezentului studiu include și costul balastului (amestec de nisip și pietriș) denaturând într-o oarecare măsură costul efectiv pe tona de cărbune exploatat, avându-se în vedere faptul că raportul mediu de balast/cărbune este de 5,8 mc/tonă. Înlăturarea acestor neajunsuri vor constitui obiectul unor cercetări viitoare.

Performanța organizației obținută prin determinarea costului de producție al cărbunelui este în scădere însă cu perspective reale de redresare în condițiile implementării unui efort investițional consistent.

În capitolul cinci al lucrării, intitulat „Abordări moderne privind evaluarea și managementul performanței în industria minieră energetică” am oferit o perspectivă modernă de evaluare și conducere a activității organizației centrată pe analiza valorii economice create de entitate, evaluarea performanței firmei din perspectivă multicriterială respectiv prin utilizarea noilor instrumente de pilotaj și măsurare a performanței companiei – *Tabloul de bord și Balanced Scorecard*.

Analiza valorii economice create de entitatea economică pornește de la înțelegerea noțiunilor elementare privind crearea valorii în cadrul întreprinderii. Conform referințelor din literatura de specialitate evidențiate în cadrul lucrării, crearea valorii economice în cadrul întreprinderii este dată de interacțiunea elementelor componente ale modelului financiar asimilat de întreprindere rezultat din efectul final al componentelor operaționale și decizionale ce influențează *mecanismele interne creatoare de valoare*.

Valoarea economică creată este asociată termenului de *valoare creată comună* ce reflectă procesul de schimbare a relației dintre intrările și ieșirile firmei astfel încât să genereze valoare socială întrucât progresul economic și social recurg la principiile valorii create definită prin prisma beneficiilor raportate la costuri și nu beneficiilor abordate unitar.

Este unanim acceptată ideea că valoarea economică creată apare atunci când diferența dintre beneficiile percepute de consumator și costul economic al firmei cresc.

În scopul măsurării valorii economice create în cadrul întreprinderii analizate am utilizat indicatorul **Valoarea economică adăugată (Economic Value Added – EVA)**. Acest indicator este folosit intens în evaluarea performanței economice fiind o metodă uzuală de stabilire a valorii economice adăugate bazată pe calculul **profitului economic**, ca parte a profitului net din exploatare după impozitare din care se scade costul capitalului investit.

Costul capitalului investit poate fi reprezentat de **costul capitalului propriu** (dividende) sau de **costul capitalului împrumutat** (dobândă).

Costul capitalului propriu poate fi determinat pe baza **modelului Gordon&Shapiro** (presupune o rată constantă de creștere a dividendelor) și prin utilizarea **modelului CAPM (Capital Asset Pricing Model)**. Conform modelului CAPM, costul capitalului propriu este influențat de factori macroeconomici (rata dobânzii fără risc, rentabilitatea pieței de capital și de variația riscului unei acțiuni raportat la riscul de ansamblu al pieței bursiere).

În realizarea studiului de caz am pornit de la determinarea costului mediu ponderat al capitalului în cadrul companiei analizate, costul capitalului propriu fiind estimat pe baza **modelului CAPM** prin utilizarea datelor de pe piața financiară aferente perioadei

analizate. Analiza întreprinsă relevă o scădere a costului mediu ponderat al capitalului cu 0,35 puncte procentuale față de cel înregistrat în exercițiul financiar precedent pe seama creșterii considerabile a costului capitalului împrumutat la creditele contractate de companie pentru finanțarea nevoilor curente.

După obținerea costului mediu ponderat al capitalului, am aplicat metodologia de calcul a indicatorului *Valoarea economic adăugată (EVA)*. Rezultatele obținute relevă faptul că valoarea economică adăugată este influențată major de pierderea din exploatare înregistrată de companie la sfârșitul fiecărui exercițiu financiar analizat, rezultând valori nesatisfăcătoare pentru entitatea analizată.

Cercetarea întreprinsă asupra *evaluării performanței din perspectivă multicriterială* permite aprecieri obiective din partea managementului întreprinderii atunci când dorește evaluarea unui proiect de investiții. Analiza multicriterială reprezintă un instrument care structurează și combină diferite evaluări avute în vedere în procesul de luare a deciziilor privind selectarea variantei optime din mai multe alternative posibile, tratamentul aplicat fiecăruia condiționând alegerea deciziei finale.

În faza inițială a evaluării multicriteriale se stabilesc opțiunile (alternativele) de către decidenți în vederea determinării modalităților de îndeplinire a obiectivelor urmărite. *Evaluarea continuă* cu analiza asupra criteriilor în funcție de care sunt analizate opțiunile disponibile stabilite anterior. Ulterior analizei criteriilor, se construiește matricea de performanță a bunului mobil ce conține criteriile în format numeric pentru fiecare opțiune (alternativă) analizată. Datele din matricea de performanță sunt utilizate de către decidenții companiei pentru a evalua rapid dacă obiectivele lor sunt îndeplinite, însă pot conduce la aprecieri nejustificate asupra opțiunilor. Pentru înlăturarea acestui impediment, după construcția matricii de performanță se trece la atribuirea de ponderi numerice fiecărui criteriu analizat în funcție de diferențele existente între alternative și importanța alocată fiecăreia.

Următorul demers după atribuirea ponderilor fiecărui criteriu constă în *standardizarea matricii de performanță* prin transformarea valorilor specifice fiecărui criteriu în unități de măsură conform unei proceduri de normalizare predefinite în scopul realizării de comparații între acestea. Astfel, se fundamentează analiza asupra opțiunilor existente și se adoptă decizia de investiție prin selecția opțiunii cu cel mai bun punctaj.

Demersul științific din cadrul acestui subcapitol se finalizează cu evidențierea *metodelor utilizate în evaluarea multicriterială:*

1. Metoda analiza directă a opțiunilor se limitează la analiza directă a performanțelor opțiunilor. Aceasta constă verificarea poziției dominante a unor criterii față de altele. Poziția dominantă apare atunci când performanțele unei alternative (opțiuni) sunt cel puțin la fel de satisfăcătoare ca ale altele, similară pentru toate criteriile urmărite, fiind mai bune decât ale altele pentru cel puțin un criteriu. Se poate spune că un principiu le poate domina pe toate celelalte, fapt puțin probabil să se întâmple în practică. Metoda se recomandă în analiza inițială a unui produs înainte de emiterea deciziei de finanțare.

2. Metoda însumarea ponderilor (modele liniare cumulative) se aplică ținând cont că, criteriile sunt independente unul de celălalt și în condițiile în care incertitudinea nu este încorporată în mod oficial în modelul analizei multicriteriale. Modelul liniar arată cum valorile unei opțiuni aferente mai multor criterii pot fi combinate într-o valoare de ansamblu. Procedura de ponderare se referă la înmulțirea punctajelor standardizate ale fiecărui criteriu analizat cu ponderea aferentă lui, ulterior fiind însumate punctajele aferente tuturor criteriilor.

3. Metoda procesul ierarhiei analitice permite construirea unei serii de matrici „comparații pereche” care compară criteriile între ele, în scopul ierarhizării sau ponderării

fiecărui criteriu care contribuie la obiectivul de ansamblu. În situația în care criteriile sunt împărțite pe sub-criterii, comparațiile pereche se repetă în cadrul ierarhiei date.

Rezultatul studiului s-a concretizat în aplicarea acestor metode în cadrul companiei analizate conform opțiunilor stabilite anterior în vederea unei evaluări calitative a proiectului investițional din perspectivă multicriterială ceea ce a condus la alegerea variantei cu cea mai bună performanță.

Cercetarea științifică în cadrul acestui capitol a continuat cu evidențierea **tabloului de bord** ca instrument de pilotaj al centrelor de responsabilitate în cadrul întreprinderii.

Rezultatul cercetării întreprinse a condus la stabilirea elementelor de noutate caracteristice acestui instrument. Au fost stabiliți principalii indicatori utilizați în construcția tabloului de bord la întreprinderea din minerit responsabilă cu exploatarea resursei carbonifere (lignit). Fiecărui indicator i-au fost alocate date în perioada analizată referitoare la nivelul realizat și nivelul bugetat (planificat).

Pe baza acestor indicatori și a altora relevanți *a fost construit tabloul de bord general* la cariera analizată, în construcția căruia s-a ținut cont de valorile indicatorilor în luna încheiată (realizat/bugetat), valorile cumulate în cursul anului (realizat/bugetat), diferența dintre valorile realizate cumulate față de anul anterior precum și tendința exprimată trimestrial.

Tabloul de bord general constă în simplificarea informațiilor furnizate managementului, fiind folosit de către conducerea organizației în vederea evaluării performanței activității desfășurate prin intermediul unor indicatori reprezentativi ce furnizează suportul informațional necesar elaborării și implementării deciziei de afaceri prezentă și viitoare.

Ultimul studiu întreprins pe parcursul acestei lucrări este alocat instrumentului **Balanced Scorecard**, concept inovativ care permite managementului să identifice mai întâi viziunea și strategia companiei, transpuse ulterior în indicatori de performanță. Elaborarea și implementarea strategiei în cadrul organizației vizează domeniile: *financiar, clienți, perfecționare și inovare și procese interne*. Pentru fiecare domeniu sunt stabilite obiective, măsuri, ținte și inițiative. În implementarea obiectivelor strategice la nivelul companiei este necesar respectarea unor principii comune (*Transpunerea strategiei prin intermediul conducerii operaționale, A face din strategie un proces continuu, A face strategia să devină obiectul muncii fiecărui angajat, Alinierea organizației la strategie, Transpunerea strategiei în termeni funcționali*). Întreprinderea își definește misiunea conform obiectivelor urmărite și așteaptă rezultatele scontate în vederea obținerii informațiilor necesare conducerii companiei în viitor.

Rezultatul cercetării evidențiază *construcția unui Balanced Scorecard* la nivelul exploatării de lignit pentru a oferi organelor de conducere un nou model de evaluare și diagnostic al activităților desfășurate de unități.

Construcția Balanced Scorecard-ului a fost realizată în 4 etape. *În prima etapă* au fost stabilite cele 4 perspective (domenii de interes) ale întreprinderii. *A doua etapă* a constat în definirea setului de obiective strategice aferente celor patru perspective evidențiate la etapa unu. *În etapa trei* am procedat la identificarea setului de indicatori care vor servi ca instrumente de măsură privind realizarea obiectivelor strategice stabilite în etapa a doua. **În etapa patru am construit Balanced Scorecard-ul** pe baza celor întreprinse în etapele anterioare prin atribuirea de valori/referințe indicatorilor specifici fiecărui obiectiv strategic urmărit.

Apreciem că Tabloul de bord și Balanced Scorecard vor contribui la facilitarea și îmbunătățirea procesului de conducere oferind managementului organizației un model de evaluare a performanței inovativ și integrat.

Considerăm că pe parcursul lucrării noastre, ipotezele de cercetare au fost validate în totalitate, cercetarea fiind orientată către determinarea performanței economice a industriei miniere energetice din România în contextul noilor provocări de natură competițională cu influență internă sau externă.

7. CONTRIBUȚII PROPRII

Având în vedere concluziile prezentate anterior, putem afirma că lucrarea noastră răspunde obiectiv la întrebările de cercetare avansate pe parcursul studiului. Ca atare, prezentăm sintetic contribuțiile proprii care au stat la baza elaborării tezei noastre, după cum urmează:

➤ evidențierea situației actuale din industria minieră energetică autohtonă printr-un demers etapizat pornind de la cele mai vechi forme de organizare a exploatărilor miniere afectate de tehnologiile de exploatare rudimentare până la momentul actual când sectorul minier este marcat de transformări profunde ca urmare a manifestării concurenței și insuficienței finanțării pentru explorarea de noi perimetre extractive (Capitolul I);

➤ prezentarea *dinamicii producției autohtone de cărbune* prin comparație cu cele mai bune practici existente la nivel european din partea statelor cu tradiție în exploatarea minieră datorită avansului tehnologic deținut și condițiilor geominiere de care dispun (Capitolul I);

➤ enunțarea *obiectivelor asumate la nivel european în vederea asigurării dezvoltării sustenabile*. România a fost una dintre țările semnatare a convenției de la Paris asupra schimbărilor climatice. Acordul de la Paris prevede în mod expres, printre altele, limitarea activităților (arderea cărbunelui/hidrocarburilor) responsabile de emiterea gazelor cu efect de seră. Provocările la adresă industriei miniere românești rezultă din termenii acestui acord (Capitolul I).

➤ analiza și prezentarea în cadrul lucrării noastre a principalilor *indicatori de dezvoltare durabilă* pentru a evidenția situația socio-economică din România prin comparație cu nivelul mediu înregistrat de statele membre ale Uniunii Europene. Indicatorii prezentați acoperă un domeniu vast de cercetare și fac referire la: Produsul Intern Brut pe locuitor, Productivitatea resurselor, Persoanele expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială, Rata de ocupare a lucrătorilor în vârstă, Anii de viață sănătoasă și speranța de viață la naștere pe sexe, Emisiile de gaze cu efect de seră, Asistența oficială pentru dezvoltare ca procent din venitul național brut (Capitolul I).

➤ evidențierea rolului informațiilor contabile furnizate de situațiile financiare întocmite de organizație conform cadrului legal în procesul luării deciziilor de către management cu respectarea strategiei și planului de afaceri.

➤ redarea *utilității situațiilor financiare în aprecierea rentabilității organizației* conform prevederilor stipulate în standardele internaționale de contabilitate și directivele europene transpuse în legislația românească. (Capitolul II).

➤ prezentarea conceptului de performanță economică în cadrul întreprinderii prin respectarea cerințelor impuse de contabilitatea de gestiune. Această abordare urmărește să măsoare calitatea deciziilor manageriale ce conduc la obținerea rezultatelor așteptate de stakeholderi. (Capitolul II).

➤ analiza *poziției financiare a întreprinderii din minerit prin multiple studii de caz* asupra elementelor bilanțiere cu date exacte de la S.C. Complexul Energetic Oltenia SA, cea mai mare companie din țară cu capital majoritar de stat. Determinarea poziției financiare permite aprecierea obiectivă de către stakeholderi a performanței companiei.

Ratele de lichiditate și solvabilitate analizate completează dimensiunea cercetării reflectând un trend în scădere. Studiile de caz au arătat că organizația are o poziție financiară pozitivă întrucât capitalul propriu excede datoriile totale ale unității în condițiile în care gradul de îndatorare al întreprinderii prezintă un trend crescător (Capitolul III).

➤ realizarea unor multiple studii de caz cu privire la *influența echilibrului economic asupra performanței organizației*. Echilibrul financiar analizat în cadrul companiei se bazează pe indicatorii: Fondul de rulment, Necesarul de fond de rulment și Trezoreria netă. În plus, echilibrul financiar a fost determinat având în vedere: studiul patrimoniului net și corelația fondului de rulment cu activele circulante (Capitolul III).

➤ *evaluarea riscului de faliment și aprecierea performanței* activității desfășurate de întreprindere prin multiple studii de caz. În acest sens, **am aplicat modelul Altman și modelul Conan-Holder** în scopul verificării continuității activității cu rezultate favorabile în primii doi ani de la înființare, urmând rezultate incerte pe parcursul ultimelor două exerciții financiare (Capitolul III).

➤ efectuarea unor studii de caz referitoare la *determinarea rentabilității organizației pe baza contului de profit și pierdere precum și la analiza rentabilității pe baza soldurilor intermediare de gestiune*. Prezentarea rezultatelor companiei în dinamică precum și evidențierea ratelor de structură ale rezultatelor alături de ratele de marjă calculate pentru fiecare exercițiu financiar redau o dimensiune obiectivă asupra performanței economice a entității pe baza contului de profit și pierdere. Soldurile intermediare de gestiune au ca sursă de informații contul de profit și pierdere reflectând profitabilitatea firmei pe diverse paliere, fiind utile în analiză și previziune (Capitolul IV).

➤ Recurgerea la *ratele de rentabilitate în scopul determinării performanței economice a companiei* a presupus realizarea a patru studii de caz distincte, câte unul pentru fiecare categorie de rată analizată (rata rentabilității comerciale, rata resurselor consumate, rata rentabilității economice și rata rentabilității financiare prin *utilizarea modelului DuPont*). Sistemul de rate reprezintă un instrument util în aprecierea performanței organizației analizate, analiza efectuată reliefând o situație nefavorabilă pentru întreprindere determinată de deteriorarea continuă a rezultatelor obținute (Capitolul IV).

➤ întocmirea unor *studii de caz privind notele explicative* la situațiile financiare utilizate în evaluarea performanței și în previzionarea rezultatelor companiei. Pentru fiecare categorie de notă explicativă am construit câte un studiu de caz cu evoluția în dinamică a elementelor componente analizate (Capitolul IV).

➤ *redarea printr-un studiu de caz a metodologiei determinării costului de producție al cărbunelui la întreprinderea din minerit*. Unitatea de exploatare a cărbunelui utilizează abordarea tradițională de obținere a costului unitar pe tona de cărbune extras. Am relatat în cadrul lucrării neajunsurile acestui mod de calcul al costului de producție deoarece în procesul de excavare se obține și balast al cărui cost nu este evidențiat distinct. Problematika costului cu balastul obținut va fi tratată în cadrul unor cercetări ulterioare (Capitolul IV).

➤ *determinarea valorii economice nou creată în cadrul întreprinderii din minerit*. După prezentarea aspectelor teoretice am realizat studiile de caz prin utilizarea indicatorului *Valoarea economică adăugată* conform metodologiei de calcul prezentată în lucrare (Capitolul V).

➤ *analiza unui proiect de investiții din perspectivă multicriterială la compania vizată*. Analiza multicriterială a fost realizată în etape, fiind construit câte un studiu de caz pentru fiecare etapă descrisă în lucrare prin utilizarea unor metode de analiză prestabilite.

➤ *construirea Tabloul de bord general în cadrul întreprinderii miniere* plecând de la indicatorii reprezentativi ai unității analizați din perspectivă duală: **rezultate obținute-**

rezultate bugetate. Acest instrument reprezintă o variantă modernă de evaluare și măsurare a performanței obținute de unitate în replică la abordarea tradițională considerată depășită.

➤ *elaborarea și implementarea unui instrument inovativ de pilotare a activității organizației denumit Balanced Scorecard.* Utilitatea acestui instrument reiese din viziunea integrată asupra activităților desfășurate de întreprindere vizând perspectiva de aplicare, obiectivele strategice urmărite și indicatorii necesari analizei.

8. LIMITE ALE CERCETĂRII

În cadrul acestui studiu ne propunem să studiem performanța economică în industria minieră energetică din România conform unei metodologii de lucru stabilită în conformitate cu realitățile, provocările și particularitățile acestui sector. Considerăm că lucrarea noastră, deși cuprinde o analiză aprofundată asupra industriei miniere energetice autohtone, reușind atingerea obiectivelor de cercetare propuse, nu poate asigura pe deplin acoperirea unui domeniu de cercetare vast aflat în continuă transformare sub auspiciile economiei de piață. Prin urmare, am identificat în cadrul studiului nostru unele limite ale cercetării pe care le prezentăm în continuare:

- *În analiza dinamicii indicatorilor financiari au fost utilizate date contabile începând cu anul 2012* atunci când compania analizată este înființată în baza Hotărârii de Guvern numărul 1024/2011 prin fuziunea Societății Naționale a Lignitului Oltenia și a celor trei companii producătoare de energie electric (Complexul Energetic Rovinari, Complexul Energetic Turceni și Complexul Energetic Craiova). Astfel, disponibilitatea datelor financiare este asigurată după momentul înființării entității economice respectiv în perioada 2012-2016, reprezentând din punctul nostru de vedere o analiză oarecum limitată (de 5 ani) asupra datelor contabile în scopul previzionării cu acuratețe a situației financiare viitoare.

- *Pe parcursul lucrării asigurarea dezvoltării durabile de către industria minieră energetică a fost prezentată sintetic* având în vedere volumul imens de informații din literatura de specialitate ce tratează problematica dezvoltării durabile. Asigurarea exhaustivității asupra conceptului de dezvoltare durabilă necesită studii extinse în actualul context economic mondial;

- *În determinarea costului de producție al cărbunelui conform metodologiei de calcul utilizată de companie ne-am rezumat la abordarea tradițională de obținere a costului unitar de producție pe tona de cărbune* care include și cantitatea de balast excavată. Considerăm necesar aprofundarea calculației costurilor pe feluri de activități în cadrul unor cercetări viitoare;

- *Analiza multicriterială asupra proiectului de investiții în curs de implementare* în cadrul companiei, deși respectă o metodologie de aplicare atestată, are în vedere numai trei variante de lucru stabilite conform restricțiilor impuse de planul de investiții și de bugetul de venituri și cheltuieli. Suplimentarea numărului de variante analizate din punct de vedere multicriterial ar fi condus la un demers nerealist având în vedere încadrarea în cerințele bugetare aprobate la nivelul ministerului de resort.

- *Evidențierea instrumentelor moderne de evaluare a performanței organizației prin intermediul Tabloului de Bord și a Balanced Scorecard-ului* a presupus o scurtă revizuire a literaturii de specialitate, studiul fiind orientat pe construcția fiecărui instrument la dispoziția unității pe baza informațiilor financiare deținute. Considerăm oportună extinderea cercetărilor asupra acestor instrumente conform ultimelor aspecte inovative stabilite de teoreticieni renumiți.

9. PROPUNERI

Prezentarea concluziilor cercetării și evidențierea contribuțiilor personale în cadrul lucrării noastre **necesită stabilirea propunerilor** pe care le considerăm elocvente în vederea ameliorării situației actuale din industria minieră energetică:

➤ *reducerea frecvenței de modificare a legislației fiscale* ce influențează organizarea contabilității agentului economic și determină potențialii investitori să-și extindă afacerile;

➤ *îmbunătățirea fluxului de comunicare* a noutăților în materie de contabilitate și fiscalitate între legiuitor, agenții economici și organele de control ale ministerului de resort în vederea asigurării transparenței actului de control privind asimilarea elementelor de noutate în practica contabilă a întreprinderilor;

➤ *simplificarea bazei de raportare a situațiilor financiar-contabile* către instituțiile abilitate cu fiscalizarea activităților desfășurate de organizație;

➤ *extinderea facilităților fiscale acordate agentului economic* cu privire la tratamentul profitului reinvestit respectiv la inserarea absolvenților după finalizarea unui ciclu de studii;

➤ *responsabilizarea factorilor de decizie din industria minieră* cu privire la *avansarea resurselor financiare disponibilizate în scopul continuității activității în mod transparent cu respectarea criteriilor de concurență;*

➤ *elaborarea unui plan de optimizare a costurilor de producție* la nivelul tuturor structurilor organizatorice implicate în condițiile unei economii de piață funcțională și performantă;

➤ *în scopul asigurării fondurilor necesare modernizării capacităților tehnologice*, se impune *întocmirea de proiecte cu finanțare din surse comunitare pentru investiții în tehnologii* care limitează amprenta asupra mediului ambiant;

➤ *crearea unor fonduri de întraajutorare din surplusul de valoare* înregistrat în acest sector pentru elaborarea de programe necesare îmbunătățirii condițiilor de trai în cadrul comunităților miniere afectate de restrângerea exploatărilor carbonifere generate de restructurarea sectorului minier;

➤ *dezvoltarea unui parteneriat public-privat* pentru accesul facil la sursele de finanțare necesare re tehnologizării activității, transferului de cunoștințe și experiență precum și în vederea asigurării transparenței procesului decizional;

➤ *pătrunderea pe noi piețe de desfacere cu orientare către activitatea de export* prin care se asigură plusvaloare în condițiile exportului de produs finit (energie electrică) și mai puțin materie primă (cărbune);

➤ *implementarea cu prioritate a deciziei privind crearea unui mix energetic* prin fuziunea companiei producătoare de energie electrică pe bază de cărbune cu diverși producători hidro și de energie solară respectiv energie eoliană în vederea consolidării potențialului energetic național și asigurarea surselor de finanțare necesare;

10. PERSPECTIVE VIITOARE DE CERCETARE

Având în vedere complexitatea lucrării și prezentarea limitelor cercetării întreprinse, propunem ca perspective viitoare de cercetare următoarele:

- Extinderea cercetării asupra contribuției industriei miniere la asigurarea dezvoltării sustenabile în vederea alinierii la cerințelor de competitivitate și protecție a mediului înconjurător conform angajamentelor internaționale la care România a luat parte.

- Aprofundarea cercetării privind calculația costurilor în industria minieră energetică folosind o abordare modernă prin care să evidențiez costul de producție pe fiecare activitate desfășurată în cadrul întreprinderii în scopul stabilirii măsurilor și corecțiilor necesare privind raționalizarea efortului de producție pe baze sănătoase;

- Extinderea cercetării asupra instrumentelor moderne de diagnostic și evaluare a performanței organizației reprezentate de Tabloul de bord și Balanced Scorecard. Realitățile economice existente solicită imperativ perfecționarea și implementarea acestor instrumente care coroborate cu alte situații întocmite la nivelul firmei ajută managementul să adopte deciziile care se impun în vederea asigurării continuității organizației și funcționarea acesteia pe principii sănătoase de competitivitate.

Intenționăm să continuăm cercetarea întreprinsă în cadrul acestei lucrări pentru a scoate în evidență importanța industriei miniere energetice din țara noastră, prezentând factorilor de decizie naționali și nu numai a avantajelor și perspectivelor asociate exploatărilor miniere în condițiile în care la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene se discută problematica înlocuirii treptate a energiei electrice provenită din arderea cărbunelui cu energie electrică obținută din exploatarea surselor regenerabile în scopul reducerii amprenteii asupra mediului înconjurător.

Cercetările pe care le vom întreprinde ulterior vor reda argumentele necesare prin care să se constate că această inițiativă nu este fezabilă deoarece energia electrică este necesară pe un flux continuu către consumator. În măsura în care sursele regenerabile depind în mare măsură de condițiile climaterice staționare pe un teritoriu delimitat, nu cred că este o soluție viabilă pe viitor pentru înlocuirea surselor neregenerabile de producere a energiei electrice.

În prezent asistăm tot mai des la o dereglare a condițiilor climaterice de la o zonă la alta, punând în pericol capacitatea surselor regenerabile de a asigura continuitatea aprovizionării consumatorilor cu energie electrică, fapt ce confirmă determinarea noastră de extindere a cercetării asupra industriei miniere energetice românești, cu accent pe exploatarea și tratarea cărbunelui autohton.

Așa cum am arătat pe parcursul lucrării noastre, industria minieră energetică din România reprezintă un sector cheie al economiei naționale având o contribuție seculară la asigurarea identității energetice și culturale a țării.

BIBLIOGRAFIE

Cărți, volume și monografii

1. Abtey B.H., *Comptabilite analytique de gestion. Methodes et pratique*, CLET Edition Banque, 1978.
2. Albu N., Albu C., (2003), *Instrumente de management al performanței*, Vol. I, Ed. Economică, București.
3. Andone I., Tabără N., (2006), *Contabilitate, tehnologie și competitivitate*, Editura Academiei Române, București.
4. Anghel I., și alții, (2014), *Analiza economico-financiară a firmei*, Editura Economică, București.
5. Antoniu N. și colaboratorii, (1993), *Finanțele întreprinderilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
6. Bart J., (2004), *Invention du patrimoine*, Universite d'Avignon, Aignon
7. Barthelemy B., (2000), *Gestion de risques – methode d'optimisation globale*, Ed. D'Organisation, Paris.
8. Băileșteanu G., (2005) *Mic dicționar enciclopedic*, Ed. Enciclopedică, București
9. Bărbulescu C., și Bâgu C., (2001), *Managementul producției*. Vol. II – Politici manageriale de producție. Tribuna Economică, București.
10. Bhattacharyya, D., (2011) *Financial Statement Analysis*. New Delhi: Dorling Kinderley.
11. Bourguignon A.,(1997), *Sous les pavés la plage...au le multiples fonctions du vocabulaire comptable: l'exemple de la performance*. Comptabilité Contrôle Audit.
12. Breban Vasile (1989), *Dicționar al limbii române contemporane*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București.
13. Brezeanu P., (2003), *Diagnostic financiar. Instrumente de analiză financiară*, Editura economică, București.
14. Briciu C. Sorin (2006), *Contabilitate managerială. Aspecte teoretice și practice*, Ed. Economică, București .
15. Bromwich M., Bhimani A (1990), *Management Accounting: Retrospect and Prospect*.
16. Buglea A., (2011), *Analiză economico-financiară*, ediția a II-a, Editura Mitron, Timișoara.
17. Buglea A., Lala-Popa I., (2009), *Analiza economico-financiară*, Editura Mirton, Timișoara.
18. Burja C., (2009), *Analiză economico-financiară – Aspecte metodologice și aplicații practice-*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca.
19. Bușe L., (2005), *Analiza economico-financiară*, Editura Economică, București.
20. Callot Ph. (1994), *Cahier de recherche, La performance*, Mars.
21. Capușeanu S., (2003), *Contabilitatea de gestiune și calculația costurilor*, Editura Economică, București.
22. Călin O.,(coordonator), *Contabilitatea de gestiune*, Tribuna Economică, nr. 145, București, 2000.
23. Colasse B., (1993), *Gestion financiere de l'entreprise*, Ed. Presses Universitaires de France, Paris.
24. Cornu G., (2008), *Vocabulaire Juridique*, PUF, Quadrige, Paris.
25. Courcelle-Seneuil J.G. (1854), *Manuel des affaires ou traité théorique et pratique des entreprises industrielles, commerciales et agricoles*, Guillaumin, Paris.
26. Defois G, (2004), *Le monde*, Paris.

27. Devine P., Lee N, Jones R., Tyson W., (1979), *An introduction to industrial economics*, George Allen, London.
28. Dima, Constantin-Ioan(coord) (1999), *Economia și gestiunea firmei*, Ed. Economică, București.
29. Doriath B., Goujet C. (2006), *Comptabilité de gestion*, Dunod, Paris.
30. Dragotă V., și alții, *Management financiar: Analiză financiară și gestiune financiară operațională*, Editura Economică, București, 2003.
31. Drăgan C.M. (1992), *Noua Contabilitate managerială*, Editura „Hercules”, București.
32. Duțescu A., (2000) *Informația contabilă și piețele de capital*, Ed. Economică, București.
33. Epuran M, și alții, (1999), *Contabilitate și control de gestiune*, Editura Economică, București.
34. Eros-Stark Lorant, Pantea M.I., (2001), *Analiza situației financiare a firmei. Elemente teoretice. Studiu de caz*. Editura Economică, București.
35. Feleagă N., (1996), *Controverse contabile. Dificultăți conceptuale și credibilitatea contabilității* Editura Economică.
36. Feleagă N., (2003), *Tratat de contabilitate financiară, vol. I*, Editura Economică, București.
37. Feleagă N., Ionașcu I., (1993), *Contabilitate financiară, vol. III*, Editura Economică, București.
38. Feleagă N., Malciu L., Bunea Șt., (2002), *Bazele Contabilității*, Editura Economică, București.
39. Frachon G., Guery G., (1988), *Trezorerie et rentabilite de l'entreprise*, CLET, Paris.
40. Georgescu N., (1999), *Analiza bilanțului contabil*, Editura Economică, București.
41. Georgescu N., Robu V., (2001), *Analiză economic-financiară*, Editura ASE, București.
42. Gheorghe D. Bistriceanu, *Lexicon de finanțe, bănci, asigurări*, vol. III, Editura Economică, București, 2001.
43. Gheorghiu A., (2004), *Analiza economico-financiară la nivel microeconomic*, Editura Economică, București.
44. Gibson C., (2009), *Financial Reporting & Analysis, Using Financial Accounting Information*, 11 th Edition, South – Western, 2009.
45. Hampton, J., *Financial Decision Making. Concept, Problems and Cases*, New Delhi: Prentice Hall, 1997.
46. Hilton R.W, (1994), *Managerial Accounting*, New York: McGraw – Hill.
47. Horomnea E., (2012) *Dimensiuni științifice, sociale și spirituale în contabilitate*, Iași.
48. Huidu E.(2007), *Monografia mineritului din Oltenia*, Targu Jiu, Editura Maiastra.
49. Iacob C., R.M. Dracea, (1998), *Contabilitate analitică și de gestiune*, Tribuna Economică, nr. 122, București.
50. Ion Coteanu, Luiza Seche, Mircea Seche, coordonatori, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române (DEX)*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
51. Ișfănescu A., coord. și alții (1999), *ghid practic de analiză economico-financiară*, Editura Tribuna Economică, București.
52. Ișfănescu I., Robu V., Hristea A.M., Vasilescu C., (2003), *Analiză economico-financiară*, Editura Ase, București.
53. Jianu I, (2007)., *Evaluarea, prezentarea și analiza performanței întreprinderii*, Editura CECCAR, București.
54. Jianu I., (2007), *Evaluarea, prezentarea și analiza performanței întreprinderii*, Editura CECCAR, București.

55. Joffre P., (1989), *Encyclopedie de gestion*, Ed. Economica, Paris.
56. Josette Peyrard, (1986) *Analyse financière*, Vuibert gestion, Paris.
57. Karl Käfer, (1964), *Standardkostenrechnung*, Stuttgart.
58. Kast R., Lapiéd A., (2004), *Analyse Economique et Financiere des Nouveaux Risques*, Ed. Economica, Paris.
59. Kileger W., (1967), *Flexible Plankostenrechnung*, Koln.
60. Lala-Popa I., Miculeac, M.E., (2009), *Analiza economico-financiară – elemente teoretice și studii de caz*, Editura Mirton, Timișoara.
61. Lang T., (1947), *Cost accountant's Handbook*, New-York.
62. Lungu C.I., (2007), *Teorie și practici contabile privind întocmirea și prezentarea situațiilor financiare*, Editura CECCAR, București.
63. Mailler J., (1998), *Remilleret, Analyse financiere de l'entreprise avec 15 cas de application resolu*, Ed. Dunod, Paris.
64. Mărgulescu D., coord. și alții (1994), *Analiza economico-financiară a întreprinderii. Metode și tehnici*, Editura Tribuna Economică, București.
65. Michel Capron, (1994), *Contabilitatea în perspectivă*, Editura Humanitas, București.
66. Needles B.E. Jr., Anderson H.R., Caldwell J.C., (2001), *Principiile de bază ale contabilității*, Editura Arc, București.
67. Niculescu M., (2005), *Diagnosticul global strategic, Vol. II – Diagnostic financiar*, Editura Economică, București.
68. Niculescu M., Lavalette G.,(1999)., *Strategii de creștere*, Editura Economică, București.
69. Noye D., (2002), *Manager les performances*, Insep Consulting Editions, Paris.
70. Olariu C.V., (1977), *Costul și calculația costurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
71. Oprea C., Man M., și Nedelcu M.V., (2008), *Contabilitate managerială*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
72. Lassègue P., *Gestion de l'entreprise et comptabilite*. Huitieme edition Dalloz, 1979.
73. Paraschivescu D.M., (2003), *Contabilitate financiară*, Editura Moldova, Bacău.
74. Pătrașcu L., (2008), *Situațiile financiare-suport informațional în decizia managerială*, Editura Tehnopress, Iași.
75. Păvăloaia W., Paraschivescu M.D., Olaru G.D., Radu F., *Analiză financiară-studii de caz*, Editura Tehnopress, Iași .
76. Petcu M., *Analiză economico-financiară a întreprinderii. Probleme, abordări, metode, aplicații*, Editura Economică, București, 2003.
77. Petrescu S., (2008), *Analiza și diagnostic financiar-contabil*, Editura CECCAR, București.
78. Pinches G., (1990), *Essential of Financial Management*, USA, Harper Collins Publishers.
79. Quairel F., (1989) *Representations financiers et comptables du bilan*, Encyclopedie de gestion, Editura Economica, Paris, sub coordonarea P. Joffre, Y. Simon.
80. Richard J., *L'audit des performances de l'entreprise*, Economica, Paris, 1969.
81. Rimailho E. (1928), *Etablissement des prix de revient*, Paris, CGPF-CGOST.
82. Ristea M., Dumitru C., (2004), *Contabilitate aprofundată*, Ediția A II-revizuită și adăugită, Editura Universitară.
83. Robu V., Anghel I., Serban E.C., (2014), *Analiza economico-financiară a firmei*, Editura Economică, București.
84. Robu V., Georgescu N., (2000) *Analiza economico-financiară*, Editura Omni, Brașov.
85. Roman M., *Analiza Multi-Criterială – Manual*, (2012), Proiect finanțat din FEDR prin POAT „Dezvoltarea capacității pentru Analiza Cost - Beneficiu”.

86. Sgârdea F.M. și alții, (2011), *Contabilitate managerială aprofundată*, Editura ASE, București.
87. Sihna, G. (2009), *Financial Statement Analysis*. New Delhi: PHI Learning Private Limited.
88. Siminică M. (2008), *Diagnosticul financiar al firmei*. Craiova: Editura Universitară, Craiova.
89. Stancu I., (1994), *Gestiunea financiară a agenților economici*, Editura Economică, București.
90. Stănciulescu A. (coord.) (2005), *Mic dicționar enciclopedic*, Ed. Enciclopedică, București.
91. Țugui I., (2002), *Contabilitatea fluxurilor de trezorerie. Modelări, analize și previziuni financiar-contabile*, Editura Economică, București.
92. Vâlceanu G., Robu V., Georgescu N., (coord.), *Analiză economico-financiară*, ediția a doua, Editura economică, București, 2005.
93. Verboncu I., Zalman M, (2005), *Management și performanțe*, Editura Universitară, București.
94. Vernimmen P., (1988), *Finance d'Entreprise, Analyse et Gestion*, 4 edition, Dalloz, Paris.
95. Vintilă G., (1998), *Diagnosticul financiar și evaluarea întreprinderilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
96. Watson D., Head A., (2007) *Corporate Finance, Principles & Practice*, fourth edition, Sheffield Hallam University.

Studii și articole publicate în reviste de specialitate sau prezentate la conferințe

97. Auerswald P., (2009), *Creating social value*. Stanford Social Innovation Review, Spring.
98. Baker D., Bridges D., Hunter R., Johnson G., Krupa J., Murphy J., Sorenson, K., (2002), *Guidebook to Decision-Making Methods*, WSRC-IM-2002-00002, Department of Energy, USA. http://emi-web.inel.gov/Nissmg/Guidebook_2002.pdf.
99. Beiker T., Dyllick T., Gminder C., Hockerts K., (2002), "Towards a Sustainability Balanced Scorecard Linking and Social Sustainability to Business Strategy", *Business Strategy and the Environment*, Vol. 11, Issue 5.
100. Beinart E., Nijkamp P., 1998, *Multi-criteria analysis for land-use management*. Kluwer, Dordrecht.
101. Berheci, M., *Obiectivele situațiilor financiare, limitele și căile de îmbunătățire a conținutului acestora*, Analele științifice ale Universității "Alexandru Ioan Cuza" din Iași.
102. Beria, Paolo, Maltese, Ila, Mariotti, Ilaria, (2011), *Comparing cost benefit and multi-criteria analysis: the evaluations of neighbourhoods' sustainable mobility*, Società Italiana degli Economisti dei Trasporti - XIII Riunione Scientifica –Messina 2011.
103. Bradea I., Sabău-Popa D., Claudia, Boloș M. I., (2014), *Using dashboard in business*, *Annals of Faculty of Economics*, vol. 1, issue 1.
104. Briciu S., Bețianu L., (2011), *Balanced Scorecard – Sustainable Development Tool*, Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași – Științe Economice, vol. 2011SE.
105. Briciu S., Căpușeanu S., Topor D., Barbu C., Bobescu-Țepeși A., (2015), *Performance Analysis of an entity from construction sector using Dashboard*, Analele Universității Constantin Brâncuși din Targu Jiu.

106. Briciu S., Sas F., *Aspects regarding the application of direct-costing in taking the managerial decision*, article published in IDEAS database, available to <https://ideas.repec.org/a/ora/journal/v3y2008i>.
107. Briciu S., Teiușan S., *Sistemul informațional al contabilității de gestiune*, Analele Universității 1 Decembrie 1918, Alba Iulia.
108. Brumet L.R., (1955), *Direct costing – Should it be a controversial issue?*, The Accounting Review, Vol. 30, No. 3.
109. Burja C., (2006), *Analiza poziției financiare reale a firmei*, Analele Universității din Oradea, articol disponibil pe <http://steconomiceuoradea.ro/anale/volume/2006/>.
110. Burja C., Burja V., (2013) *Dimensiunile dezvoltării sustenabile în România*, Romanian Journal of Economics.
111. Burja V., (2012), *Environmental Management Systems and Companies' Sustainable Performance in Romania*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, - oeconomica.uab.ro.
112. Burz R.D.,(2013) *The concept of Performance*, SEA Practical Application of Science, Volume I, Issue 1.
113. Cabrillac R., (2004), Rapport de synthese, dans le colloque *Le Patrimoine. Existences multiples, essence unique?* Universite d'Avignon, Aignon.
114. Cambuzzi, Daiane, Balen, Fábio Vianei, Morozini, João Francisco - *Unidade de Esforço de Produção (UEP) como Método de Custeio: Implantação de Modelo em uma Indústria de Laticínios*, ABCustos Associação Brasileira de Custos - Vol. 4 n° 1, 4-103 – jan/abr 2009, available at http://www.unisinov.br/abcustos/_pdf/149.pdf, accessed in December 2016.
115. Capron M., Quairel F., (2005), “*Evaluer les stratégies de développement durable des entreprises: l’utopie mobilisatrice de la performance globale*”, Journée développement durable - AIMS - IAE d’Aix en Provence.
116. Căpușneanu S., Boca (Rakos) I.S., Barbu C., (2012) *Dashboard, Tool for Monitoring and Measuring the Performances of Entities within Mining Extractive*, Mathematical Methods for Information Science and Economics.
117. Cheremushkin S.,V., *What’s wrong with the Economic Value Added?*, January 15, Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=11209917>.
118. Ciobănașu M. , *Analiza situațiilor financiare*, articol publicat în Analele Universității 1 Decembrie 1918 Alba Iulia.
119. Ciurlău L., (2016), „*Control of the company’s performance through the dashboard*”, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, Special Issue, volume II/2016.
120. **Corici M.C.**, (2017), *Determination of economic performance in the romanian energy mining industry based on the production cost*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series.
121. **Corici M.C.**, Avram C., Fulop A.Z., (2017), *Financial position – overview of economic performance in the energy mining industry*, International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences.
122. **Corici M.C.**, (2016) *Analysis methods of bankruptcy risk in romanian energy mining industry*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series.
123. **Corici M.C.**, (2015) *Contribution of financial statements to determine the economic performance of enterprises in the romanian mining industry*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series.

124. **Corici M.C.**, Morar L., A., (2015), *Corporate social responsibility in romanian coal industry. Example of Jiu valley*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series.
125. **Corici M.C.**, Medar L.I.,(2014), *Features on allotment of budgetry resources in romanian coal industry*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, 2014.
126. Jeler (Popa) I., Focșan E., **Corici M.C.**, (2017) *Performance in internal control and risk management*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series.
127. Medar L., Chirtoc I., **Corici M.C.**, (2014), *Supervision of credit institutions significant risks to financial stability*, Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series.
128. **Corici Marian Cătălin**, (2014) *The impact of globalization on the romanian banking system*, Annals of Constantin Brancusi University of Targu Jiu, Economics Series.
129. Cowling K. (edit), 1997, *Market structure and Corporate Behaviour: Theory and Empirical Analysis of the Firm*, Gray – Mills, London.
130. Crawford D., Scaletta T., (2005), *The Balanced Scorecard and Corporate Social Responsibility: Aligning values for profit*, CMA Management.
131. Damodaran A., „Return on Capital (ROC), Return on Invested Capital (ROIC) and Return on Equity (ROE): Measurement and implication” Stern School of Business, July 2007, www.stern.nyu.edu/.../returnmeasures.pdf.
132. Dănescu T., Mărginean R., „The Evaluation of the Going Principle through the Altman Pattern- Case Study”, articol prezentat la conferința internațională *Accounting and Audit Convergence 2013 Convention*, The Faculty of Economics and Business Administration within Babes-Bolyai University.
133. Dănescu T., Prozan M., Dănescu A.C., *Internal control activities: cause and effect of a good governance of accounting reportings and fiscal declarations*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 13(2), 2011.
134. Dănescu T., Prozan M., Dănescu A.C., Prozan R.M., *The informational risk - Operational research over the net accounting result*, Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 15(2), 2013.
135. Dixit A., 1982, *Recent Developments in Oligopoly Theory*, American Economic Review, Papers and Proceedings, vol. 72.
136. Drucker P. (1995), „EVA measurements”, Harvard Business Review.
137. Edwards J.E., (1958), *This new concept – Direct costing?*, The Accounting Review.
138. Engle, C.R. (2012), *Assessing the financial position of an aquaculture business: using balance sheets*, SRAC publication no. 4401, Stoneville, Mississippi, March 2012.
139. Erich A., Helbert, *Technique of Financial Analysis*, BMT Publishing House, 2006.
140. Ezra Solomon, *The Theory of Financial Management*, <http://www.publishyourarticles.org/knowledge-hub/business-studies>.
141. F. P. Kollaritsch, *Can the Balance Sheet Reveal Financial Position?*, The Accounting Review, vol. 35, 1960.
142. Fernandez F.S., Arana M.M.S, (2010) *Effects of comprehensive Income on ROE în a context of crisis: empirical evidence for IBEX – 35 listed Companies*, International Business & Economics Research Journal.
143. Figge F., Hahn T., Schaltegger S., Wagner M., (2002), *The Sustainability Balanced Scorecard – Linking Sustainability Management to Business Strategy*, Business Strategy and the Environment, no. 11.

144. Fraga, M. S. et all, *Unidade De Esforço De Produção E Utilização Do Planoseqüência*, available at <http://www.congressosp.fipecafi.org>, accessed in December 2016.
145. Friedman M., *The Social Responsibility of Business is to Increase its Profits*” The New York Times Magazine, September 13, 1970.
146. Germain C., (2003), „Le Unbalanced Scorecard ou la recherche des fondements de la différenciation des systèmes de mesure de la performance”, *Congrès de l’Association Francophone de Comptabilité*, Louvain.
147. Ghalayini A., Noble J. (1996), *The changing basis of performance measurement*, *International Journal of Operations and Production Management*, vol.16(8), p. 63-68.
148. Gissel G., Leleur S., (2004), *Cost-Benefit Analysis and alternative approaches from the Centre for Logistics and Goodds*. Study of evaluation techniques.
149. Glad E., Becker H., (1994), *Activity-Based Costing and Management*, 2nd ed. Cape Town: Juta and Co.
150. Grosu C. *Sistemul informațional contabil-sursă a controlului de gestiune*, publicat în revista ”Gestiunea și contabilitatea firmei”, nr. 61998.
151. Gruian M, (2010), *Ce înțelegem prin performanța companiei*, *Analele Universității Constantin Brâncuși din Târgu Jiu*.
152. Guni C., (2011), „*The Dashboard and performance improvement of the company*”, *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, Volume XI, Issue 2/2011.
153. Hal Sider, *Safety and productivity in underground coal mining*, *The Review of Economics and Statistics*, 1983.
154. Helfert E., (2006), *Tehnici de analiză financiară ghid pentru crearea valorii ghid pentru crearea valorii*, BMT Publishing House, București.
155. Higgins R.C., *Analysis for Financial Management*, Business One Irwin, 1992.
156. Hirschland M. (2006), *Corporate Social Responsibility and the Shaping of Global Public Policy*, Palgrave Macmillan, 2006.
157. Ittner, Christopher, Larcker, David and Rajan, Madhav. *The Choice of Performance Measures in Annual Bonus Contracts*. *The Accounting Review*, vol.72, n°2, 1997.
158. J. N. Frank, (1959), *Accounting for investors, The Fundamental Importance Earning Power*, *The Journal of Accountancy*.
159. Kaplan R., (2010), „*Conceptual foundations of the Balanced Scorecard*”, *Harvard Business School Working Papers*.
160. Kaplan R., (2010), „*Conceptual foundations of the Balanced Scorecard*”, *Harvard Business School Working Papers*.
161. Kaplan R., Norton D. (1992), „*The Balanced Scorecard – Measures that Drive Performance*”, *Harvard Business Review*, January-February.
162. Keeney R.L., Raiffa H., *Decisions with multiple objectives*, John Wiley&Sons, 1976.
163. Kerviller I., Kerviller L., (2000), *Le control de gestion a la portee de tous*, *Editura Economica*.
164. Köksalan M., Wallenius J., Zionts S., (2011), *Multiple Criteria Decision Making: From Early History to the 21st Century*. Singapore: World Scientific.
165. Lentilhon R. W., (1964), *Direct costing – Either...Or?*, *The Accounting Review*, Vol. 39, No. 4.
166. Lind G.H., (2001), *Activity based costing: Challenging the way we cost underground coal mining systems*, *The Journal of the South African Institute of Mining and Metallurgy*.
167. Man M., Dima I.C., (2010), *Particularities concerning the calculation and analysis of deviations from standard cost with direct materials, in the romnian charcoal mining industry*, *Polish Journal of Management Studies*, vol. 1, issue 1.

168. Man M., Fleșer Alina, (2007), *Particularities regarding the elaboration of the budget of unitary cost per product in the units of the coal mining industry under the conditions of costs calculation according to the standard-cost method*, Annual of the University of mining and Geology "ST. Ivan Rilsky, Vol. 50, Part IV", Human sciences and Economics.
169. Miranda M., *Industria minieră și dezvoltarea durabilă în România*, 2009.
170. Miron V.C.I, (2015), *Financial position and its relevance to stakeholders*, Analele Universității Constantin Brâncuși din Targu Jiu, Seria Economie, numărul 2 /2015.
171. Modigliani F., Miller M., (1958), *The cost of capital, Corporation Finance and the Theory of investment*, American Economic Review vol. 48.
172. Murlot N., „*Tableaux de bord*”, Lentreprise, no. 185, 2001.
173. Namțu I., Teiușan S., *Normarea și Normalizarea contabilității de gestiune la nivelul întreprinderii*, Analele Universității 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia.
174. Negescu M.D., *Remarcarea valențelor de informare ale bilanțului contabil prin utilizarea analizei economico-financiare*, Simpozionul – “Evoluție și perspective în domeniul financiar-contabil”.
175. Nicu I. E., (2012) *Company performance measurement and reporting methods*, Analele Universității din Oradea.
176. Nuțu O., Ivan V., Ondrich J., Bebiak M., *Costul Cărbunelui în România*, 2014, p.27.
177. Ospishchev, V. I., și Nagornaja, I. V., (2009), *Theoretical Substantiation Of Main Constituents Of Financial Position Of An Enterprise: Reliability, Solvency And Financial Stability*, Article provided by Danubius University of Galati in its journal Euroeconomica, Issue 1(22).
178. P. Periasamy, *Finacial Management, 2nd edition*, The McGraw-Hill Companies, New Delhi, 2009, disponibil la adresa web <http://books.google.ro/books>.
179. Panayotis A., „*Altman Z score model and prediction of business failures*”, International Journal of Monetary Economics and Finance, vol. 1, nr. 4/2008, p. 329.
180. Partenie D., Trifoi I.G., (2008), *Methods of calculating the costs in the romanian mining enterprises*, Scientific Journal on Agricultural Economics, vol. 51, issue 19.
181. Peteraf M., Barney J., (2003), *Unraveling the resource-based tangle*. Managerial and Decision Economics, 24(4): 309–323, <http://dx.doi.org/10.1002/mde.1126>.
182. Pleșco O., *Limitele informaționale ale situațiilor financiare în România*, Analele Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2013.
183. Porter M., Kramer M., (2011), *Creating shared value*, Harvard Business Review.
184. Priem R., (2007), *A consumer perspective on value creation*. Academy of Management Review, 32(1):219–235.
185. Rakos Boca I.S., Căpușeanu S., Oprea D.M., Tepes-Bobescu A. (2013). *The Transversal Organization of the Economic Entities of the Coal Mining Industry*, Knowledge Horizons - Economics, Vol. 5. Issue 4.
186. Rădulescu D., Borcoș M., Găbudeanu B. (1991), *Prezent și perspective în cunoașterea și valorizarea resurselor minerale*, Buletin informativ 2, Societatea Română de Geologie, București.
187. Saaty T., (1980), *The Analytic Hierarchy Process*, McGraw-Hill, New York.
188. Salmi T., Virtanen I., (2001), „*Economic Value Added: Asumation analysis of the trendy, owner-oriented management tool*”, Acta Wasaensia, nr. 30.
189. Sanda G, Enea C. (2014), *Factors which influence the profitability, an important quality synthetic indicator of the companies from turism*, Annals of Constantin Brancusi University, Faculty of Economics.
190. Seiler R.E., (1959), *Improvements in external reporting by use of direct costing*. The Accounting Review, Vol. 39, No.4 .

191. Seriaux A., *La notion juridique de patrimoine. Breves notations civilister sur la verbe avoir*, Dalloz, 1994.
192. Siminica, M. și Stefan, I. O. (2012), *The Impact Of The Financial Crisis On The Financial Position Of Companies Listed On Bucharest Stock Exchange*, Article provided by University of Craiova, Faculty of Economics and Business Administration in its journal *Annals of Computational Economics*, Volume 3.
193. Soderberg M., Kalagnanam S., Sheehan N., Vaidyanathan G, (2011), "*When is a balanced scorecard a balanced scorecard?*", *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol. 60 Issue: 7.
194. Ștefănescu D., Silivestru M., (2012) „*Balanced Scorecard - instrument de planificare strategică*”, *Romanian Statistical Review*, vol. 60, issue 2.
195. Taghezout, Noria, Zarate, Pascale - *An agent-based simulation approach in an IDSS for evaluating performance in flow-shop manufacturing system*, *Intelligent Decision Technologies* 5, 2011, pp. 273–293, available at <http://iospress.metapress.com> accessed in December 2016.
196. Tangen S., (2005) *Demystifying productivity and performance*, *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol, 54, Nr. 1.
197. Thompson F., Rizova P., 2015, *How government creates value?*, *Economic Themes*.
198. Țaicu M., (2011), *Views on the application of cost calculation methods based on the constant ratio principle in the bakery industry*, *Annals of the University of Craiova, Economic Sciences*, No. 39.
199. Țegledi A.M., (2014), *The cost calculation and analysis by means of the standard cost method*, *Annals of the Constantin Brâncuși University of Târgu Jiu, Economy Series, Special Issue*.
200. Țenovici C.O., (2014), *Utility of the method T.H.M. (Machine – Hour – Rate) production century process automation*, *Management Strategies Journal*, vol. 26.
201. Wójcik P., (2016), *How creating shared value differs from Corporate social responsibility*, *Journal of Management and Business Administration*.
202. Yves Levant, Olivier de la Villarmois, (2004), *Georges Perrin and the GP cost calculation method: the story of a failure*, *Accounting History Review*, vol. 14.
203. Zgreabăn C., *Comunicarea financiară pe baza fluxurilor de numerar*, articol publicat în *analele Universitatii 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia* disponibil la adresa <http://www.oeconomica.uab.ro/upload/lucrari/820061/47.pdf> .

Alte referințe bibliografice

204. Asociația Europeană pentru Cărbune și Lignit (EURACOAL), *Raport de piață 1/2015*, aprilie 2015.
205. Asociația Europeană pentru Cărbune și Lignit (EURACOAL), *Raport de piață 1/2016*, aprilie 2016.
206. Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), *Raport anual privind activitatea Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei*, Aprilie 2015.
207. Bulearcă M., (2008), *Valorificarea avantajelor competitive în industria extractivă din România ca efect al deciziilor bazate pe metode econometrice și analiza multicriterială a eficienței utilizării resurselor minerale epuizabile*, Proiect ACIER, București.
208. Bumba (Beleneși) Marioara (2015), *Perspective aprofundate privind raportarea financiară și performanța economică într-o economie bazată pe cunoaștere*, Teză de doctorat, Alba Iulia.

209. HOTĂRÂRE Nr. 570 din 14 iunie 2001 privind aprobarea Listei cuprinzând subvențiile unitare pentru produsele din industria cărbunelui, minereurilor feroase, neferoase, radioactive, rare și nemetalifere, care se subvenționează de la bugetul de stat în anul 2001.
210. Hotărârea nr. 274/2013 privind acordarea ajutoarelor de minimis pentru investițiile realizate de întreprinderile mici și mijlocii.
211. International Accounting Standard 1, *Presentation of Financial Statements*, 2011.
212. International Accounting Standard 16, *Property, Plant and Equipment*.
213. International Accounting Standard 40, *Investment Property*, 2012.
214. International Accounting Standard 41, *Agriculture*, 2009.
215. International Accounting Standard 7, *Statement of cash flows*, 2010.
216. International Accounting Standards Board, Standardele internaționale de Raportare Financiară, incluzând Standardele Internaționale de contabilitate și interpretările lor la 01.07.2007, pag. 886.
217. International Financial Reporting Standard 5, *Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations*, 2012.
218. Ioana D. (2014), *Dezvoltări și aprofundări privind contabilitatea de gestiune și calculația costurilor în industria minieră energetică*, Teză de doctorat, Alba Iulia
219. Legea contabilității numărul 82 din 28 decembrie 1991 actualizată.
220. Legea nr. 420 din 25 octombrie 2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 70/2004 pentru modificarea și completarea Legii contabilității nr. 82/1991.
221. Marginean Radu, (2015), *Valorificarea informațiilor contabile pentru analiza performanței economice în industria mobilei și identificarea căilor de creștere* – Teză de doctorat, Alba Iulia 2015, pag. 194-195.
222. Multi-criteria analysis: a manual, 2009, Department for Communities and Local Government: London; Methodology for multi-criteria Analysis of Agri Environmental Schemes; sau Evaluating Socio Economic Development, Sourcebook 2: Methods & Techniques.
223. ORDIN nr. 65/2015 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice.
224. ORDINUL M.F.P. nr. 1826/2003, Precizări privind unele măsuri referitoare la organizarea și conducerea contabilității de gestiune aprobate prin, publicate în Monitorul Oficial al României nr. 23/2004, punctul 1.
225. Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr 94/2001 pentru aprobarea reglementărilor contabile armonizate cu directivele europene și cu standardele internaționale de contabilitate, publicat în Monitorul Oficial, nr. 85/20 februarie 2001.
226. Ordinul Ministerului Finanțelor Publice Nr. 1802 din 29 decembrie 2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individualizate și situațiile financiare anuale consolidate.
227. Ordinul nr. 65/2015 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice.
228. Ordonanța Guvernului nr. 70 din 13 august 2004 pentru modificarea și completarea Legii contabilității nr. 82/1991.
229. Politica de Dezvoltare Regională a României elaborată Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene disponibilă la adresa <http://www.mdrap.ro/dezvoltare-regionala/politica-de-dezvoltare-regionala>.
230. *Standardele Internaționale de Raportare Financiară, 2011*, Partea A, Ed. CECCAR, București, 2011, pg. A386, A404.

231. Strategia de dezvoltare teritorială a României, adoptată de către Guvernul României la data de 05.10.2016, disponibilă la adresa <http://www.sdtr.ro/>.
232. Strategia Energetică a României 2011-2035, elaborată de către Ministerul Energiei, disponibilă la adresa <http://energie.gov.ro/>.
233. Strategia industriei miniere 2008-2020, actualizată 2012-2035, elaborată de către Ministerul Economiei, disponibilă la adresa <http://www.economie.gov.ro/>.
234. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2030, elaborată de către Ministerul Mediului, disponibilă la adresa <http://www.mmediu.gov.ro/>.
235. Strategia reînnoită de Dezvoltare Durabilă, pentru o Europă extinsă, adoptată în Consiliul Uniunii Europene la data de 09 iunie 2006.
236. Strategia Uniunii Europene intitulată Inițiativa privind materiile prime (Raw Materials Initiative).

Resurse disponibile in format electronic

237. <http://www.mfinanțe.ro>
238. <http://www.academiaromana.ro>
239. <http://www.acier.iei.ro>
240. <http://www.ase.ro>
241. <http://www.biblioteca-digitala.ase.ro>
242. <http://www.ceoltenia.ro>
243. <http://www.enotes.com/econencyclopedia>
244. <http://www.europa.eu>
245. <http://www.greenpeace.org>
246. <http://www.iied.org/pubs/display>
247. <http://www.ince.ro>
248. <http://www.insse.ro>
249. <http://www.mdrap.ro>
250. http://www.minind.ro/resurse_minerale
251. <http://www.mmediu.ro>
252. <http://www.oeconomica.uab.ro>
253. <http://www.publishyourarticles.org>
254. <http://www.steconomieuoradea.ro>
255. <http://www.stern.nyu.edu.ro>
256. <http://www.tribunaeconomica.ro>
257. <http://www.upg-ploiesti.ro>
258. <http://www.utgjiu.ro>
259. <http://www.valeajiului.blogspot.ro>
260. <http://www.carbonsolutionsglobal.com>
261. <http://www.euracoal.org>
262. <http://www.un.org>
263. <http://www.congressosp.fipecafi.org>